

Maa- ja metsätalousvaliokunnan julkinen kuuleminen kansalaisaloitteesta KAA 9/2019 vp Lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla 1.10.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Meillä on käsittelyssä lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla, Avohakkuut historiaan -nimen saanut lakialoite. Jos vähän taustoitan tätä, niin meillä on 100 vuotta vanha metsälaki, joka on kieltänyt metsien hävittämisen, ja metsälaki pohjautui aina 2014 asti oikeastaan tällaiseen tasaikäisrakenteiseen kasvatukseen, jossa suoritettiin päätehakkuut ja sitten aukko siemennettiin tai istutettiin taimet tai jätettiin siemenpuuasentoon puita, mutta joka tapauksessa siellä tuli tasaikäistä kasvustoa, ja taimikkoa on hoidettu ja harvennettuja ja tällä tavalla tehty metsänhoitoa. Jopa oli sellainen vaihe, että jos joku poimi puita, teki pienaukkoja, niin katsottiin, että tämä on metsälain tulkinnan mukaan väärän tyyppistä metsänhoitoa ja siitä saatettiin ihan sanktioidakin. 2014 tuli sitten erilaiset kasvatusmenetelmät mahdolliseksi metsälain mukaan, ja jatkuvaa eri-ikäisrakenteista kasvatusta on sen jälkeen sitten tehty sekä yksityisissä että valtion metsissä enenevässä määrin.

Tämä aloite poistaisi tämän takanani kuvassa näkyvän tyyppiset alueet. Meille on näytetty paljon sellaisia aika rumankin näköisiä avohakkuualueita, mutta muistutan siitä, että esimerkiksi tällainen intohimoinen puolukankerääjä nauttii välillä siellä avohakkuualueilla olemisesta, koska sieltä tulee puolukkaa aika lailla helposti. Eli tämäkin on tietyllä tapaa metsien monimuotoisuutta, että on erilaisia vaiheita. Sitten kun se taimikko sieltä kasvaa, niin puolukat häviävät metsä jälleen muuttuu.

Kun sanoin, että meidän metsänkäsittelymenetelmät todellakin ovat pitkässä jänteessä olleet tähän tasaikäisrakenteiseen pohjautuvia, niin on kuitenkin näyttöjä, että tämä menetelmä on ollut hyvä siinä mielessä, että 50 vuoden aikana meidän metsän määrä on kasvanut 1,4 miljardista kuutiosta 2,5 miljardiin kuutiota. Ja tietenkin hiilensidonta on siinä samalla kasvanut huimasti. Samaan aikaan tämän 50 vuoden aikana sieltä metsästä on poistettu 3,5-kertainen määrä puustoa, ja siitä huolimatta tämä kasvu on ollut näin huikea. Mutta aina kannattaa oppia uutta, ja kuten jo se edellinen metsälain muutoskin toi muutoksia, niin avoimin mielin kannattaa pohtia sitä, miten metsän käyttöä arvioidaan. Sehän on oikeastaan niin, että aina uuden oppiminen on sellainen kolaus omalle mielelle ja itsetunnolle, että onko kaikki nämä vuodet oltu väärässä, vai onko siellä sitten ehkä toisessa päässä huomioitu sitä, mitä hyvää on nyky menetelmillä saatu aikaan.

Sitten jos mennään tähän jatkuvan kasvatuksen hyötyihin ja haittoihin. Se sopii monille alueille, mutta on myöskin alueita, joissa se ei sovellu lainkaan. Esimerkiksi kuusikot varmasti kärsisivät sellaisesta toiminnasta ja voisi olla, että meillä olisi pystyyn kuolleita puita huomattavasti enemmän. Mutta sitten siellä, missä on esimerkiksi virkistyskäyttöä tai tietyn tyyppiset suoalueet, metsänhoitomenetelmiä kannattaa uudistaa. Huomasin silloin kun oli lähetekeskustelu, että aika ristiriitaisiakin ajatuksia oli tässä talossa, mutta

luulen, että koska nyt on tehty tällöinen omistajapoliittinen strategia, niin meidän on vähän helpompi metsähallituksen, valtion maitten, metsänkäsittelyä linjata. Se strategia ohjaa siihen, että tuottoa ei tarvitse olla enää ihan niin paljon, ja kannustetaan tähän jatkuvaan kasvatukseen, jonka määrä nyt on noin 15 prosenttia valtion mailla, mutta se nousisi 25 prosenttiin. Toki nämä viimeaikaiset myrskyt ovat sitä nostaneet paikoin jo suuremmaksikin ihan luonnostaankin. Eli sieltä jo jotain linjauksia meidän käsittelyymme.

Mennään asiantuntijakuulemisiin. Meillä on tänään liuta asiantuntijoita, joten pyydän teiltä tiivistyksiä, meillä on jo teidän asiakirjanne kirjallisesti jaettuna. Aloitetaan sieltä luonnonsuojeluliiton Harri Hölttästä, joka on tämän aloitteen vireille panija. – Olkaa hyvä.

Puheenjohtaja Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Kiitoksia, arvoisa puheenjohtaja! Hyvät valiokunnan jäsenet ja muut kuulolla olevat! Kokeilen ensin, saanko vielä teille tämän jo kertaalleen jaetun esityksen näkymään.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Ja pyydän, että pidättäydytte 10 minuutissa, niin että kerkeämme sitten myöskin muut asiantuntijat ottaa.

Puheenjohtaja Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Noin. – Pyytäisin kommenttia, näkyykö tämä esitys nyt sinne muille.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Näkyä oikein hyvin.

Puheenjohtaja Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Kiitoksia. – Minä olen tosiaan Suomen luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja Harri Hölttä. Meillä on tämän kansalaisaloitteen takana viisi kansalaisjärjestöä ja hieman yli 60 000 suomalaista. Mukana ovat siis Suomen luonnonsuojeluliitto, Greenpeace, BirdLife Suomi, Luontoliitto ja Natur och Miljö.

Me järjestöt olemme organisoineet tämän esityksen tässä nyt sillä tavalla, että meillä on yksi ainoa yhteinen esitys ja minun lisäksi äänessä tulevat olemaan Hanna Paulomäki Greenpeacesta, Tero Toivanen BirdLifesta ja Birthe Weijola Natur och Miljöstä.

Kerrotaan aluksi lyhyesti näitä perusasioita. Elikkä aloitteen sisällön ydin on se, että valtion metsiin ja metsien käyttöön liittyvää lainsäädäntöä muutetaan niin, että jatkossa valtion omistamilla alueilla ei olisi pääsääntöisesti sallittua suorittaa metsälaissa tarkoitettuja uudistushakkuita. Tämän seuraus olisi se, että käyttöön pitäisi pääsääntöisesti ottaa niin sanotun jatkuvan kasvatuksen menetelmä.

Sanon tuosta termistä sen verran, että tästä jatkuvan kasvatuksen menetelmästä käytetään aika monenlaista nimitystä. Toivon kuitenkin, ettei meidän tänään tähän

termipuoleen tarvitse kauheasti käyttää aikaa. Esimerkiksi minä puhuessani tarkoitan näitä peitteisen metsätalouden tai jatkuvan metsänkasvatuksen tapoja, jotka ovat avohakkuitten vastakohta tässä tapauksessa.

Tämä aloite koskee noin 4,9 miljoonan hehtaarin laajuista valtion metsätalousaluetta. Sijaintihan näillä valtion mailla painottuu ennen kaikkea tuonne Pohjois- ja Itä-Suomeen. Sen verran voi antaa vertauskuvaa, että kun Suomessa on puuntuotantoon soveltuvia metsä- ja kitumaita noin 23 miljoonaa hehtaaria, niin niistä tämän aloitteen piirissä on noin 3,5–4 miljoonaa hehtaaria. Selkeä valtaosa muitten omistajien mailla jäisi edelleen entisenkaltaisen metsätalouden piiriin.

Mitä tämä aloite tarkoittaisi käytännössä? Avohakkuista ja voimaperäisistä kasvatushakkuista siirryttäisiin jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmiin. Meillä on kuitenkin tuossa kansalaisaloitteessa ihan siinä lakitekstissäkin kirjattu, että tästä pääsäännöstä voidaan erityisistä syistä poiketa. Tämä ei siis ole ehdoton kirjaus. Tunnistamme ja tunnustamme sen, että siellä voi olla sellaisia tapauksia, missä joustoa tarvitaan, ja sen takia siellä on tällainen erityisillä syillä poikkeamispykälä.

Tämän aloitteen allekirjoitti tosiaan reilut 61 000 suomalaista.

Tällä muutoksella on kahtalainen tarkoitusperä: Eli toisaalta Metsähallitusta koskevan lain 6 §:ssä on määritelty Metsähallituksen yhteiskunnalliset velvoitteet ja yhteiskunnalliset tavoitteet, ja ensimmäinen tarkoitus on se, että helpotetaan ja edistetään näitten tavoitteitten toteutumista. Ja sitten toisaalta toisena tavoitteena määritellään valtion maitten hoidolle ja puunkorjuulle tällaiset tietyt vähimmäisvaatimukset kestävyysnäkökulmasta.

Tämä on aika monipuolinen kokonaisuus, niin kuin hyvin varmasti tiedätte, ja kysehän on pitkälti hyötyjen ja haittojen punninnasta.

Tarkkaa voimaantuloaikaa meillä ei tässä aloitteessa ole määritelty, eli kun tässä varmaan esimerkiksi jonkinlainen siirtymäaika olisi tarpeen, se on sitten määriteltävä.

Lyhyesti monimuotoisuuteen liittyvistä asioista – minä annan pian puheenvuoron Tero Toivaselle koskien metsälintuja. Metsäluonnon monimuotoisuushan on yksi tärkeimmistä syistä, miksi me tämän aloitteen olemme tehneet, johtuen ihan siitä, että metsätalous on yksi suurimmista uhanalaistumista aiheuttavista tekijöistä Suomessa.

Metsäluontotyypeistä huomattava osa on uhanalaisia, yli kolmannes meidän uhanalaisista lajeistamme on metsälajeja. Ja avohakkuumetsätaloudella, jos tällaista sanontaa sopii käyttää, on montaa kautta monenlaisia vaikutuksia tähän monimuotoisuuskysymykseen.

Tiedämme hyvin, että myös hakkuuaukoilla elää monenlaisia lajeja, mutta meidän huolemme kohdistuu tosiaan näihin uhanalaisiin lajeihin, joihin metsätalous vaikuttaa. Esimerkiksi horsma ja vadelma voivat ihan hyvin siellä hakkuuaukolla ilmankin. Nehän eivät ole uhanalaisia, ja ne eivät ole tässä aloitteessa se painopiste.

Toki metsätaloudella on monenlaisia vaikutuksia myös soihin, vesistöjen tilaan, kallioihin, harjuihin, muihin elinympäristöihin, ja niitä tämä siirtyä jatkuvaan kasvatukseen myös helpottaisi, toki muistaen kuitenkin, että jatkuvapeitteinen kasvatuskin on metsätaloutta. Eli siinäkin muodossa on huolehdittava esimerkiksi säästöpuista, vesistöjen suojavyöhykkeistä, lahoppuun säästämistä, eli se ei korvaa metsien suojelua tai talousmetsien säästökohteita.

Nyt minä siirrän puheenvuoron Tero Toivaselle BirdLife Suomesta.

Suojeluasiantuntija Tero Toivanen, BirdLife Suomi ry:

Kiitoksia, Harri. – Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valiokunnan jäsenet ja hyvät asiantuntijat! Minä olen siis Tero Toivanen. Työskentelen BirdLifessa suojeluasiantuntijana ja tässä kuulemisessa olen nimenomaan linnustoasiantuntijan roolissa. Linnuthan ovat monille ihmisille hyvin tuttuja ja rakkaita, joten ne varmasti korostuvat tässä tämänkin aloitteen vaikutusta arvioitaessa, ja monella sitten näihin asioihin on kanta ja mielipide.

Se asia, mikä ehkä Suomen metsälinnustossa on ollut merkillepantavinta viime vuosikymmeninä, on nimenomaan metsien paikkalintujen väheneminen. Paikkalinnuthan ovat nimensä mukaisesti lintuja, jotka ovat koko vuoden riippuvaisia suomalaisen metsän laadusta. Ja siinä tapauksessa niiden väheneminenkin johtuu ensisijaisesti nimenomaan metsien käsittelystä.

No esimerkiksi talvilintulaskentojen tulosten mukaan metsien paikkalinnut ovat 60-luvun jälkeen taantuneet keskimäärin jopa 70 prosenttia. Ja aivan viime aikoina on tapahtunut hyvinkin huolestuttavia ja nopeita muutoksia. Eli esimerkiksi hömötiaisen, joka on siis aivan Suomen metsien peruslintu, kannasta yli puolet on kadonnut vain reilun 10 vuoden aikana, ja siksi tämäkin laji luokitellaan nykyisin erittäin uhanalaiseksi.

No metsien paikkalinnuille, tai ainakin näille taantuville paikkalinnuille, on yhteistä, että ne tarvitsevat yhtenäistä metsäpeitettä sekä sitten monenlaisia metsän rakennepiirteitä, jotka tarjoavat niille ravintoa, suojaa ja pesäpaikkoja. Ja jatkuva kasvatus antaa mahdollisuuden ylläpitää juuri näitä piirteitä jonkin verran paremmin kuin perinteinen uudistushakkuu ja siihen perustuva metsätalous. [Dia vaihtuu.]

Tässä ihan muutamia asioita, minkälaisia linnustohyötyjä jatkuvapeitteinen kasvatus ehkä voi tuoda.

Eli tietenkin lähdetään siitä, että kun metsäpeite on yhtenäistä, niin silloin siellä ei ole näille taantuville metsälinnuille elinympäristöksi täysin kelpaamattomia alueita, aukeita, taimikoita, joissakin tapauksissa nuoria kasvatusmetsiäkin, vähän lajista riippuen, että mitkä sen elinympäristövaatimukset sitten ovat.

Hyvin tärkeitä on myös sitten tämä lintujen liikkumisen ja leviämisen mahdollistaminen. Esimerkiksi kuukkelille isot aukeat ovat aivan selkeä leviämisestä, eli juuri tämän

metsien pirstoutumisen, avoimien alueiden lisääntymisen takia esimerkiksi kuukkeli on kadonnut koko lailla useimmista Etelä-Suomen maakunnista jo.

Sitten: riistataloudellisesti on hyvinkin merkittävää se, että jatkuvapeitteinen kasvatus lisää varvuston peittävyyttä, etenkin kanalinnuille tärkeän mustikan määrä metsissä lisääntyy, ja ilman muuta tätä kautta jatkuvalla kasvatuksella on selkeitä riistataloudellisia etuja.

No sitten: Jatkuvapeitteisen kasvatuksen metsissä säilyy linnuille tärkeä alikasvos ja myös kerroksellisuus. Nämä nimenomaan kaipaavat näitä ravinto-, suoja- ja pesäpaikkoja.

Ja sitten nostaisin ehkä vielä nämä isot puut esille ja nimenomaan isot puut silloin, kun ne ovat osana peitteistä metsää. Nämähän ovat esimerkiksi tiaisillekin hyvin tärkeitä talvisia ravinnonhankintakohteita ja toimivat parhaiten juuri silloin, kun ne ovat osa metsää eivätkä aukean keskellä. Toki säästöpuilla on omat optionsa myös silloin, kun niitä jätetään uudistushakkuualueille, mutta metsässä isot puut ovat kuitenkin jatkuvapeitteisyyden kannalta parempia.

Eli tässä tosiaan aivan lyhykäisesti muutamia linnustohyötyjä ja -mahdollisuuksia, mitä tämä aloite voisi tuoda, mutta kuten Harrikin, minäkin korostan, että tässä ei kuitenkaan ole kysymys mistään aivan ihmelääkkeestä. Eli myös näissä jatkuvan kasvatuksen metsissä tarvitaan edelleen aktiivista luonnonhoitoa arvokohteiden ja tärkeidenkin ympäristöjen säästämiseksi. Mutta siis mahdollisuuksia tämä antaa aivan toisella tavalla tai ainakin uusia mahdollisuuksia. – Kiitoksia.

Maajohtaja Hanna Paulomäki, Greenpeace Suomi:

Joo. – Hyvää huomenta myös minun puolestani, arvoisa puheenjohtaja, valiokunnan jäsenet, asiantuntijat ja paikalla olevat kuulijat. Olen tosiaan Hanna Paulomäki, Greenpeace Suomen maajohtaja, ja jatkan nyt tätä yhteistä kansalaisjärjestöesitystä kertaamalla vähän tämän aloitteen vaikutuksia metsien virkistyskäyttöön.

Tähän jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen valtion mailla tukisi metsien virkistyskäyttöarvoja, kuten marjastusta, sienestystä ja metsästystä, ja ylläpitäisi näiden metsien metsäistä ulkonäköä, mikä edelleen parantaisi retkeilymahdollisuuksia. Kansalaisille tehtyjen kyselyjen mukaan, tai niissä on selvinnyt, että tällainen peitteinen ja suojainen metsä koetaan yleensä maisemallisesti kiinnostavammaksi ja virkistysmahdollisuuksiltaan paremmaksi sekä myös helppokulkuisemmaksi kuin avohakattu ja muokattu metsä. Jopa 70 prosenttia suomalaisista ei hyväksy avohakkuuta, ja nyt koronan myötä me olemme nähneet, kuinka suomalaisten liikkuminen metsässä on noussut aivan uusiin lukemiin, ja tämä on näkynyt suoranaistena ruuhkina suosituimmilla retkeilyalueilla, mikä kertoo siitä, että tämän virkistyskäytön merkitys ihmisille on suuri ja sen potentiaali on kasvava. – Seuraava dia, kiitos.

No, sitten tämän aloitteen vaikutuksista hiilinieluihin. Suomen metsäthän ovat osa pohjoista havumetsävyöhykettä, jonka metsiin ja niiden maaperään on sitoutunut

yhteensä noin kolmannes kaikkiin ekosysteemeihin sitoutuneesta hiilimäärästä. Eli maailman mittakaavassa pohjoiset havumetsät ovat tärkeä ilmastoa viilentävä tekijä, ja tämän vuoksi näitten metsien hakkuumäärillä ja myös -tavoilla on laajempaa merkitystä. Avohakkuu muuttaa tätä metsän hiilivarastoa pitkäksi aikaa sekä puustossa että maaperässä. Tässä avohakkuussa hiilivarasto pienenee kerralla ja maaperän hiili jatkaa vapautumistaan jopa 20 vuotta, kunnes uusi metsä taas kasvaa siihen paikalle riittävän suureksi ja kääntää tämän maaperän takaisin hiilensitojaksi elikkä hiilinieluksi. Tästä metsien hiilestä yli puolet on sitoutunut maaperään. Jatkuvapeitteisestä metsästä löytyy jatkuvasti myös tällaisia isompikokoisia vankkarakenteisimpia puita, jotka jatkavat sitä hiilensidontaa jatkuvasti, ja jatkuvapeitteinen kasvatus auttaa säilyttämään maaperän hiilivarastoa paremmin. – Seuraava dia, kiitos.

No sitten tämän aloitteen vaikutuksista vesiensuojeluun. Nämä avohakkuut nostavat vesistöihin päätyvien ravinteiden ja kiintoaineksen määrää, mikä kuormittaa vesistöjä. Ne lisäävät vesistöjen rehevöitymistä, aiheuttavat veden samentumista ja happikatoa ja lisäävät myös haitallisen elohopean kulkeutumista vesistöihin sekä näihin vesistöissä eläviin eliöihin. Tässä jatkuvapeitteisessä metsänkasvatuksessa tämä ongelma ei ole niin suuri, koska maanmuokkausta ei yleensä tarvita ja säilyvä puusto estää maaperän huuhtoutumista vesistöön. Tällä on erityisen suuri merkitys ojitetuissa metsissä. – Seuraava dia, kiitos.

Sitten tämän aloitteen vaikutuksista metsänomistajille. Selvitysten mukaan valtaosa metsänomistajista itse asiassa suhtautuu hyvin joustavasti eri metsänkäsittelytapoihin, kunhan niistä saa tuottoa, ja jo neljännes metsänomistajista olisi halukas siirtymään avohakkuista jatkuvaan kasvatukseen. Tämän lisäksi metsänomistajat arvostavat myös sitä, miltä metsä näyttää, ja sitä, että sieltä saa esimerkiksi marjoja ja riistaa. Tästä jatkuvasta kasvatuksesta metsänomistaja saa metsistään tasaisemman tulon verrattuna siihen, että metsä avohakataan. Tästä syntyy myös säästöjä sitä kautta, että jatkuvassa kasvatuksessa ei synny metsänuudistamiskuluja tai taimikonhoitokuluja. Nämä hakkuut tuottavat arvokasta tukkipuuta, ja myös säilyy tämä metsien virkistyskäyttöarvo, jolla on myöskin potentiaali tuottaa tuloja metsänomistajalle. – Seuraava dia, kiitos.

Tässä lopuksi haluaisin sitten vielä muistuttaa ja tehdä muutaman noston tästä nykyisestä hallitusohjelmasta. Siellä on lukuisia kirjauksia, jotka tukevat tätä aloitetta. En nyt ehkä aikarajoissa pysymisen takia lue tätä koko diaa läpi, mutta on hyvä pitää mielessä, kun tätä keskustelua käydään, että tällä aloitteella on myös potentiaali auttaa tämän hallitusohjelman toimeenpanoa.

Lopuksi totean, että me järjestöt ja aloitetta tukeneet kansalaiset toivomme, että maa- ja metsätalousvaliokunta ottaa tämän kansalaisaloitteen käsittelyyn. Me toivomme, että tästä aiheesta käydään valiokunnassa monipuolinen keskustelu ja kuullaan laajasti tämän alan asiantuntijoita, mukaan lukien luonto- ja ilmastopaneeli, ja toivomme, että valiokunta vie tätä aloitetta eteenpäin lainvalmistelua varten.

Kiitän tästä mahdollisuudesta tulla esittelemään aloitetta teille, ja meillä on seuraavaksi vielä tiivistelmä ruotsiksi. – Ole hyvä, Birthe.

Birthe Weijola, Natur och Miljö ry:

Tack, ordförande! Bästa utskottsmedlemmar! Jag är Birthe Weijola och representerar Natur och Miljö. Jag är förbundets vice ordförande och jag ska göra en kort sammanfattning på svenska.

Medborgarinitiativet Adjö till kalavverkningar fick stöd av över 60 000 finländare. Initiativet föreslår en ändring i lagstiftningen gällande skogsbruket på statens mark så att där inte längre skulle vara tillåtet att utföra kalavverkningar. I praktiken skulle ett sådant förbud innebära en övergång till kontinuitetsskogsbruk. Fördelar med detta skulle vara bland annat mindre urlakning av näringsämnen och humus i vattendrag, bättre förutsättningar för rekreation och naturupplevelser, mindre utsläpp av växthusgaser från jordmånen. Det skulle också gynna den biologiska mångfalden, bland annat skogsfåglar. Kontinuitetsskogsbruk är också i regel lönsamt för skogsägaren. – Tack.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia asiantuntijoille. Tässä todellakin oli Harri Höltän lisäksi Greenpeace Suomi, Hanna Paulomäki; BirdLife Suomi, Tero Toivanen ja Natur och Miljö ry:n Birthe Weijola. Seuraavaksi kuulemme Marja Kokkosta maa- ja metsätalousministeriöstä. – Olkaa hyvä.

Metsäneuvos Marja Kokkonen, maa- ja metsätalousministeriö:

Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Hyvät valiokunnan jäsenet ja muut läsnäolijat! Ville Schildt yrittää jakaa meidän tuon PowerPoint-esityksemme nähtäväksenne, toivottavasti onnistuu. [Teamsin kautta yritetään jakaa PowerPoint-esitystä.]

Voin todeta, että on hyvä, että nyt olemme tässä pisteessä, että pääsemme tätä aloitetta käsittelemään. Ja nimenomaan aloitteessahan on kysymys siitä, että Metsähallituksen metsissä luovuttaisiin sellaisista uudistushakkuista, joista syntyy metsälaissa määritetty uudistamisvelvoite, ja Metsähallitus siirtyisi niin kutsuttuun jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen.

Onko, Ville, näin, että ei onnistu tuo avaaminen nytten? No niin, sieltä alkaa avautua. Hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Ja vielä jos saisi toivoa, että koko tilan esitys. Se vielä helpottaa. [PowerPoint-esitystä yritetään uudelleen jakaa Teamsissä.]

Metsäneuvos Marja Kokkonen, maa- ja metsätalousministeriö:

Joo, hyvä. – Joo, tässä alussa muutama luku ihan näitten mittasuhteitten avaamiseksi. Siis valtiollahan on, Metsähallituksella, kaikkiaan tuo 9,1 miljoonaa hehtaaria maaomaisuutta, ja siitä talouskäytössä on 3,5 miljoonaa elikkä 38 prosenttia, koska kitu- ja joutomaat on jo nyt tällä hetkellä talouskäytössä olevista alueista laitettu syrjään. Ja sen lisäksi tuosta 3,5 miljoonasta on erilaisia rajoitteita, monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden, saamelaiden perinteinen käyttö sekä Puolustusvoimille,

opetusmetsille ja niin edespäin, vajaa 800 000 hehtaaria eli 23 prosenttia tuosta alasta. Ja nyt me keskustelemme noin 2,7 miljoonasta hehtaarista, siitä, kuinka niitä käsitellään. Siellä on Metsähallituksen Metsätalous Oy:llä tuore ympäristöopas, jonka mukaan näitä alueita hoidetaan, ja muun muassa säästöpuiden määrää ja lahoppuuta ja niin edespäin siellä lisätään.

Kuten jo edellisissä puheenvuoroissa on tullut esille, hallitusohjelman mukaan omistajapoliittisia linjauksia on uudistettu ja hallitusohjelmaa hyödynnetty tietysti muutoinkin kuin pelkästään Metsähallitusta koskevien linjausten osalta. Marinin hallitusohjelmassahan todetaan, että ”edistetään monipuolisia metsien kasvatus- ja käsittelytapoja, mukaan lukien jatkuvapeitteinen kasvatus, ilmastotavoitteet ja taloudelliset näkökulmat huomioon ottaen” ja että ”metsänhoidon suosituksia arvioidaan niin ikään ja päivitetään”. Ja sitten todetaan Metsähallituksesta, sen omistajapolitiikasta, että ”yhteensovitetään entistä paremmin kestävä metsätalous, puun saatavuus, luonnon monimuotoisuus, virkistyskäyttö, ilmastopolitiikan tavoitteet ja maankäytön eri muodot” ja ”edistetään talousmetsien luonnonhoitoa, kuten lahoppuun ja kantojen jättöä” ja niin edespäin ja että ”Metsähallituksen mailla edistetään jatkuvan kasvatuksen menetelmiä”. Eli ei todeta, että siirrytään jatkuvaan kasvatukseen vaan edistetään näitä menetelmiä.

Omistajapoliittiset linjaukset valmistuivat tämän vuoden huhtikuussa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta ne käsiteli. Meillä oli hyvin monipuoliset tarkastelut siellä, teimme erityyppisiä laskelmia, missä oli mukana yhtenä vaihtoehtona muun muassa siirtyminen jatkuvapeitteiseen kasvatukseen. Siitä tosin sitten siinä jatkovalmistelussa yhteistyössä ympäristöministeriön ja poliittisten puolueitten erityisavustajienkin kanssa keskustelimme ja totesimme, että emme jatka sitä laskelmaa, koska todettiin, että hakkuut eli teollisuuspuun saatavuus laskisi roimasti, työpaikat useammalla tuhannella samaten kuin teollisuuden tulontekomahdollisuudet. Eli totesimme, että se ei olisi parempaa yhteensovittamista vaan veisi kokonaisuuden kannalta liikaa epätasapainoiseen tilanteeseen. Mutta sen sijaan kyllä siellä linjauksissa on paljon näitä monimuotoisuuden edistämiseen liittyviä linjauksia niin että korostetaan tätä kokonaiskestävyyttä – ekologista, taloudellista, sosiaalista kestävyyttä – ja sitten toisaalta tasaista tuloutusta, ja todetaan, että luonnon monimuotoisuus ja ilmastokestävyys suunnittelukaudella, joka kestää vuoden 2024 loppuun, otetaan hyvin vahvasti huomioon.

Tällaisena määrällisenä tavoitteena todettiin, että peitteellisen metsänkäsittelyn pinta-alaa uudistusluonteisissa hakkuissa lisätään nykyisestä 5 prosentista 25 prosenttiin. Ja siellä taustamuistiossa – ja viedään kyllä omistajaohjauksessa Metsähallitukseen sitten hyvin vahvasti näitäkin asioita – erityisesti puututtiin turvealueisiin, turvesoihin, ja todettiin, että turvemaiden käsittelyssä pitää erityisesti huomioida paremmin niitten käsittelyn ilmastovaikutukset ja vesiensuojelu, ja siinäkin todettiin tämän peitteellisen käsittelyn lisääminen. Samaten todettiin, että kiertoaikaa olisi syytä jatkaa. Metsähallitus on tehnyt hyvin laajan aktiivisten luonnonhoitotoimenpiteitten ohjelman, ja sen täytäntöönpano aloitetaan, ja sitä olemme Metsähallituksen kanssa juuri käyneet läpi,

näitä aktiivisia luonnonhoitotoimia, oli siellä sitten kyse lehdoista tai suometsien käsittelystä.

Mutta vielä tarkemmin tuosta peitteellisen metsänkäsittelyn pinta-alatavoitteesta uudistamisluntoisissa hakkuissa 15 prosentista 25 prosenttiin: Muistutan, että Metsähallitus kaikkinsa käsittelee noin 76 000:ta hehtaaria vuodessa hakkuilla, mikä on noin 2 prosenttia tuosta talouskäytössä olevasta metsämaasta. Ja näittenkin linjausten mukaan siis harvennushakkuitten ja peitteellisen käsittelyn piirissä olisi noin 75 prosenttia niistä hakkuista kaikkinsa. Ja se, että tähän ei vielä niin kuin... Tässä kun oli toteamus, että mitkä olivat nuo harvennushakkuitten ja peitteellisyyden osuudet, niin on muistettava, että Metsähallitus todellakin tällä YV-alueella siitä reilusta 700 000 hehtaarista tekee hyvinkin voimakkaita luonnonhoitotoimenpiteitä ja sitten ylipäänsä jättää säästöpuita, lahoppuita huomattavasti enemmän, mitä veloitetaan ja mitä yksityismetsissä tällä hetkellä on käytössä.

Emme omistajapoliittisissa linjauksissa korottaneet tuota tavoitetta yli 25 prosentin, koska totesimme tutkijoitakin kuullen ja vaikkapa metsälain valmistelu hyvin tarkkaan mielessä sen, että jos mennään korkeampiin prosentteihin, niin meillä ei nykytietämyksen mukaan metsien uudistuminen onnistu riittävän hyvin, ja tällöin metsien kasvu ja hiilensidonta heikkenevät ja hakkuumäärää pitäisi laskea entisestään. Ja myöskään monimuotoisuuden ja hiilineutraaliuden vaikutukset eivät ole todellakaan yksioikoisesti tulkittavia, se, mitä niille tapahtuisi jatkuvapeitteisessä kasvatuksessa. Enemmänkin on niin päin, että hiilinielu voi tietyillä kohteilla todellakin pienentyä näissä tapauksissa. Ja samaten, kuten tuossa aikaisemmissakin puheenvuoroissa todettiin, myös monimuotoisuusvaikutukset ovat monipuolisia erilaisissa menetelmissä.

Elikkä tällä hetkellä kannustamme metsänkäsittelymenetelmien tutkimukseen. Luonnonvarakeskusta olemme velvoittaneet jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmien vaikutusten tutkimukseen, oli kyse sitten mistä kestävyysosa-alueesta hyvänsä. Ja hallitusohjelman mukaista maankäyttösektorin ilmastohankekokonaisuuden rahoitusta käytetään, hyvin monia miljoonia jo tällä hetkellä olemme sitoneet jatkuvapeitteisen kasvatuksen, monilajisten puulajien, metsiköitten tutkimukseen ja niin edespäin. Ja Metsähallituskin on itse perustanut 15 000 hehtaarin jatkuvan kasvatuksen havaintoalueita Rautavaaralle, Suomussalmelle ja Savukoskelle, ja sieltä saamme tuloksia. Mutta kuten metsissä, nämä vaikutukset eivät niin kauhean nopeita ole, niin että niitä voitaisiin kaikkia mitata. Niitä tutkitaan varmasti pitkän aikaa, mutta aina kun... [Äänite katkeaa.]

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, metsäneuvos Kokkonen. Onko Schildtillä lyhyt täydennyspuheenvuoro?

Neuvotteleva virkamies Ville Schildt, maa- ja metsätalousministeriö:

Arvoisat valiokunnan jäsenet! Siinä oli nyt tärkeimmät pointit. Ajan säästämiseksi mennään eteenpäin. Valitan, että tämän esityksen jakaminen ei täältä onnistunut.

Ilmeisesti tässä on jotain teknisiä ongelmia, kun meillä ei ole tämä Teams varsinaisesti käytössä. Mutta on jaettu se esitys ja muistio, mistä Marja Kokkonen juuri alusti. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kyllä, kirjallisesti se täällä meillä on. – Ja mennään eteenpäin. – Maarit Loiskekoski ympäristöministeriöstä, olkaa hyvä.

Neuvotteleva virkamies Maarit Loiskekoski, ympäristöministeriö:

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvät valiokunnan jäsenet! Laitoin kameran päälle, jos se nyt näkyy, koska minulla ei ole sinänsä esitystä vaan on vain kirjallinen lausunto, ja tässä kirjallisessa lausunnossa olen keskittynyt enemmänkin tarkastelemaan jatkuvaa kasvatusta noin yleensä ottaen, ja tuossa alustuksessahan tuli jo aivan hyvin niitä näkökohtia, joita jatkuvaan kasvatukseen liittyy.

Mutta todettakoon tähän heti alkuun, että kestävän metsien käytön ja hoidon tulisi perustua tutkimustietoon, ja jatkuvasta kasvatuksesta Suomessa nyt on aika vähän vielä empiiristä tietoa – vanhimmat voivat olla noin suurin piirtein 30 vuotta vanhoja, ja suurin osa näistä tutkimustuloksista perustuu sitten mallinnuksiin.

Mutta nämä tutkimustulokset nyt kuitenkin osoittavat niin, että jatkuva kasvatusta yleisesti ottaen tuottaisi enemmän ekosysteemipalveluja, ja hiilensidonnasta kannaltakin se on todettu paremmaksi. Tietysti se johtuu siitä, että siitä jäävät nämä avohakkuuvaiheet pois. Mutta sama, mikä pätee ihan jaksollisen kasvatukseen, pätee myös jatkuvaan, eli jos on hyvin voimakkaita hakkuita, niin sehän pienentää puustopääomaa ja silloin hiilensidonta vähenee, ja tällainen tapaushan voi tulla esimerkiksi siinä tapauksessa, kun viedään pohjapinta-ala hyvin alhaiseksi, jotta saataisiin sitä taimiainesta sinne metsään kehittymään.

No, vesiensuojelun kannalta tuossa alustuksessa tulikin jo niitä näkökohtia, että siellä kivennäismailla ei sitten tarvita niinkään sitä maanmuokkausta, josta voisi tulla vesistöihin päästöjä. Ja jatkuvan kasvatuksen on ajateltu sopivan erityisesti tuonne suometsiin: Sillä voitaisiin korvata noita kunnostusojitustarpeita. Jos pystytään pitämään tarpeeksi tiheä haihduttava puusto siellä suolla, niin silloin se puusto pystyisi pitämään sen vedenpinnan sillä korkeudella, että kasvu ei siellä sitten taantuisi ja se puusto sitoisi hiiltä.

Monimuotoisuuden kannalta tuli jo kanssa hyviä näkökohtia. Siitä voisin todeta, että tosiaan näitä peitteistä metsää tarvitsevia lajeja ovat monet lintulajit ja sellaiset, jotka ovat mustikasta riippuvia, ja mustikka itsekkin hyötyy siitä, mutta sitten, kuten puheenjohtaja itsekkin totesi tuossa omassa alustuksessaan, puolukka taas on tällainen, joka tarvitsee sitä avoimempaa tilaa, ja se ei nyt sitten niinkään jatkuvapeitteisestä hyötyisi. Ja sitten itse nostaisin esiin, että meillä on myös tämmöisestä palaneesta puusta riippuvaisia ja paahderinteistä, avoimista paahderinteistä, riippuvaisia lajeja, jotka ilman muuta tarvitsevat sitä vähän avoimempaa. Itse en ainakaan vielä tiedä

yhtään sellaista menettelyä, jolle jatkuvapeitteisestä... Jos ihan siis tämmöisestä erikäsirakenteisen metsän kasvatuksesta puhutaan, niin miten siellä voitaisiin tätä kulotusta sitten edistää?

Mutta joka tapauksessa, mikä tuli myöskin esille, jatkuvapeitteisessä kasvatuksessa tulee ottaa huomioon monimuotoisuudelle tärkeät rakennepiirteet, ja nehan ovat tietysti kuollut puu ja lahopuu. Ennen kaikkea siellä on tärkeitä säilyttää myös näitä suuria säästöpuita, niin että ei kaikkia isoja puita sitten korjata yläharvennuksessa pois. Ja se, mikä myöskin on erittäin tärkeitä, on se, että säästöpuut siellä sitten säilyisivät. Että kun jatkuvassa kasvatuksessa on tarve kuitenkin hakata useammin, lyhyemmillä väleillä kuin tämmöisessä jaksollisessa kasvatuksessa, niin olisi erittäin tärkeitä, että ne kerran valitut säästöpuut siellä sitten myöskin pysyvät hakkuusta toiseen.

Mutta noin niin kuin yleisesti voisin todeta, että jokaiseen metsikköön tulisi valita kulloiseenkin hetkeen ja kunkin kasvupaikkaan parhaiten soveltuva kasvatusmenetelmä, ja kun näitä eri menetelmiä sopivalla tavalla yhdistetään aluetasolla, maisematasolla, niin siitä syntyy myös sellaista monimuotoisuutta, joka lisää yleensä ottaen metsien ekosysteemiin paljon palvelujen tarjontaa. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, Maarit Loiskekoski ympäristöministeriöstä. Vielä toimitusjohtaja Jussi Kumpula Metsähallituksesta. – Olkaa hyvä.

Toimitusjohtaja Jussi Kumpula, Metsähallitus Metsätalous Oy

Kiitos. – Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valiokunnan jäsenet ja kuulijat. Kokeillaan tehdä pieni testi, että jos saadaan tämä näyttö jaettua. Tuossa äsken se ei ainakaan onnistunut, mutta... Joo, ei lähde menemään, ei. Ja ymmärsinkö oikein, että sieltä valiokunnan päästä ei saa jakoa tämän esityksen osalta toimimaan, niin mennään suoraan sillä tavalla, että minä viittaan tässä aina siihen PowerPoint-esitykseen, siihen diapakettiin, minkä panin valiokunnalle etukäteen menemään. Sen lisäksi siellä on vielä semmoinen laajempi taustamuistio tekstimuodossa olemassa.

Mutta lähdetään liikkeelle. – Metsähallitus suhtautuu varsin avoimesti, avoimen uteliaasti erilaisiin metsänkäsittelymenetelmiin, ja me kannatamme tätä avointa keskustelua näistä asioista. Metsähallituksen ydintehtävä on oikeastaan yhteensovittaa erilaisia tarpeita ja toiveita, mitä tulee, ja sitä, että pyritään käyttämään näitä erilaisia metsänkäsittelymenetelmiä myös.

Tällä hetkellä me metsienhoidossa käytämme tämmöistä kasvupaikkaperusteista metsienhoitoa, ja nyt tässä, jos avohakkuut kielletään tai niistä luovutaan, siirrytään täysin tämmöiseen jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen. Tällä hetkellä meillä on käytössä peräti 15 erilaista apumenetelmää, ja jos nämä tehtäisiin, mitä tämä kansalaisaloite edellyttää, niin tultaisiin tipahtamaan sinne kolmeen neljään eri hakkuumenetelmävaihtoehtoon.

Siellä PowerPoint-esityksen dialla kolme materiaalissa on tällöinen ympyrädiagrammi, missä on kerrottu erilaiset hakkuutavat valtion mailla, ja ne ovat valtaosaa pinta-alallisesti. Melkein kaksi kolmasosaa on normaalia harvennushakkuuta, siis kasvatushakkuuta. Avohakkuiden osuus on semmoinen 16 prosenttia tästä pinta-alasta ja sinne puuhakkuita, jotka ovat varsin avoimia tiloja myös, on 55 prosenttia. Sitten meillä on tällöisiä erityishakkuita. Niiden osuus on varsin mittava, yli 10 prosenttia, itse asiassa 12 prosenttia koko pinta-alasta. Palaan siihen vielä hetken kuluttua tarkemmin.

Siellä dialla neljä on esitetty varsin pitkä aikasarja ja viivakaavio Metsähallituksen hakkuupinta-aloista eri hakkuutavoittain. Se lähtee vuodesta 49 liikkeelle ja on viime vuoteen asti, ja siitä murtoviivasta näkyy – se semmoinen oranssi murtoviiva – puhdistushakkuiden pinta-ala eri vuosikymmeniltä, eri vuositasoilla. Yli 70 000 hehtaaria tuossa 50–60-luvun vaihteessa. Tällä hetkellä ollaan alle 20 000 hehtaarissa. Näiden uudistushakkuiden pinta-ala on pysynyt koko lailla vakiona viimeiset 50 vuotta. Sen lisäksi kasvatushakkuiden pinta-ala on merkittävästi kasvanut. Se on tuplaantunut samassa ajassa, eri puumäärät. Metsät ovat hyvähoitoisia, ovat tihentyneitä, järeytyneitä, [epäselvä kohta äänitteessä] mutta aika iso muutos on tapahtunut metsänkäsittelymenetelmissä.

Sitten mennään diaan viisi. Siellä on kuva erityishakkuiden osuudesta, uudistushakkuumuotoisissa hakkuista viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Kuvasta näkyy varsin selvästi se, että metsälaki vapautui 2014. Sitä ennen, jos halusimme käyttää tällöisiä vähän erikoisempia hakkuumenetelmiä, niin ne täytyi erityisesti perustella, siihen piti olla joku syy, mutta sen jälkeen, kun metsälaki vapautui, niin näiden erityishakkuiden osuus nousi nopeasti tuonne noin 15 prosenttiin, mikä on semmoinen luonteva taso tälle valtion maakokonaisuudelle, jos ajatellaan sillä tavalla, että meillä tuotto pysyy ennallaan tai kannattavuuteen ei tule mitään muutoksia. Sillä hehtaaripinta-alalla, pinta-alaosuudella, metsätalouden harjoittaminen on yhtä kannattavaa kuin jaksoisella kasvatusmenetelmällä. Nyt parina viime vuonna tuo osuus on ollut 30 prosentin kieppeillä, johtuu juuri näistä laajoista tykkylumituhoista, mitä oli varsinkin Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Karjalassa ja mihin puheenjohtaja alussa viittasi. Tärkeimpiä erityishakkuumenetelmiä ovat poimintahakkuut ja pienalakasvatus: tehdään hakkuita, jossa ei synny uudistamisvelvoitetta.

Jos mennään katsomaan niitä avohakkuukiellon mahdollisia vaikutuksia. –Tiedetään tutkimusten perusteella se, että eri-ikäisrakenteisissa kuusipuissa lähinnä Etelä-Suomessa puuntuotos tipahtaa noin 15-25 prosenttia verrattuna tasaikäiseen metsänkasvatukseen. Tämä on siis tutkittua tietoa, ei pelkästään niin kuin mallia antamalla materiaalia, vaan se on kenttäkokein todettu, että näin käy. Ruotsissa ja Norjassa on vastaavantyyppiset tulokset saatu aikaiseksi. Siellä on koko lailla samat olosuhteet olemassa, mitä Suomessa, toki hieman ovat eteläisempiä muilta osiltaan. Sielläkin puuston hiilinielu on aika suoraan sidoksissa puuston kasvuun. Mitä enemmän puusto kasvaa, sitä enemmän se sitoo hiiltä, ja mitä pienempi on kasvu, sitä pienempi on hiilinielun sidonta.

Jos mennään kokonaan tämmöiseen jatkuvapeitteiseen kasvatukseen, niin meillä tulee aikamoisia haasteita valopuiden kanssa, siis puulajien kanssa, jotka vaativat kasvaakseen valoa, tarkoittaa lehtipuita, meillä koivu ja myöskin mänty. Sen seurauksena tulee käymään sillä tavalla, että meillä metsät vähitellen kuusittuvat: kuusi valtaa tämmöisillä alueilla pinta-aloja, menevät semmoiselle kasvupaikalle, missä sen kasvatus on varsin vaatimaton.

Korjuuvaarojen määrä tulee myös kasvamaan ilman muuta, kun toimitaan koko ajan puuston seassa, poimitaan sieltä yksittäisiä puita ja siellä joudutaan liikkumaan hyvin tiheästi, selvästi tiheimmin kuin mitä jaksollisen kasvatuksen menetelmässä, ja se tarkoittaa sitä, että meillä juurikäpäriskin, joka on merkittävin metsäpuiden laadun tuholainen, tuhoa aiheuttava tekijä, riski kasvaa. Sen vaikutus on noin 50 miljoonaa euroa vuodessa.

Tuossa puhuttiinkin jo linnuista. Hyvin herkästi jää huomaamatta se, että jos me siirrymme kokonaan jatkuvapeitteiseen metsän käsittelyyn, niin meillä, jos pidetään tämä hakkuutaso nyt entisellään kuutiomäärän osalla, hakkuupinta-ala kasvaa. Se kasvaa noin kaksinkertaiseksi, Pohjois-Suomessa jopa enemmän. Se tarkoittaa sitä, että myös häiriöt, lintujen pesimäaikana varsinkin, lisääntyvät. Ei ole kovin realistista mennä siihen, että meillä ollaan toiminnassa vain talvisydämen aikana.

Mennään sitten diaan seitsemään. Siellä on avohakkuukiellon vaikutuksia lisää. Meillä jaksottaisessa kasvatuksessa yleensä käytetään jalostettua materiaalia, jalostettua metsäpuiden siementä, taimia, joilla saavutetaan tämä jalostushyöty. Se on siinä kasvutuotossa ollut noin viidesosan parempi, mitä tämmöisillä luonnontaimilla. Suurempiakin lukuja on esitetty, mutta niitä ei ole vielä todettu. Se jäisi meillä saamatta, jos käytetään pelkästään tämmöistä luonnon siementä, mitä jatkuvassa kasvatuksessa käytetään. Meillä monessa paikassa metsänkasvua rajoittaa joku tietty ravinnepuutos. Siellä on boori, fosfori tai kalium, ja myös tämä jatkuvapeitteinen metsänkasvatus käytännössä tekee kannattamattomaksi tämmöisen lannoituksen, jopa terveysvaikutuksen käyttämiseen, ja se tarkoittaa myös sitä, että siinä se hiilen sidonta ja hiilinielu rajoittuu verrattuna tämmöiseen jaksolliseen kasvatukseen.

Ilman muuta puunkorjuun tämmöinen kausivaihtelu tulisi lisääntymään, koska kesäaikana näitä hakkuita täytyy rajoittaa ja meillä se koneiden käyttö on selvästi pienempi, mitä jaksollisessa- ja sen kasvatuksessa, niin puun varastointitarve lisääntyy, ja sitä kautta meillä syntyy riski kaarnakuoriais- ja ytimennävertäjätuhoille, ja siinä täytyy olla varsin varovainen sen osalta. Myöskään tämmöinen reagointi ilmastonmuutokseen ja sitä kautta tuleviin valintoihin vaikeutuu, ja tiedetään se, että varsinkin Etelä-Suomessa kuusi kärsii meillä kuivuudesta, jos ilmasto lämpenee vielä tästä eteenpäin.

Sitten aika paljon julkisuudessaakin esillä olleesta jatkuvapeitteisen metsän kannattavuudesta: se on kannattavampaa kuin tämmöinen jaksollinen kasvatus. Siitä on muutama dia, 8, 9 ja 10, joissa on esitetty tämmöisiä nettotulojen nykyarvoratkaisuja ja käytetty vertailuna avohakkuuseen ja kuusenistutukseen perustuvaa kasvatusmallia

tämmöiseen poimintahakkuuseen, ja käytetty relevantteja hintoja [epäselvä kohta äänitteessä] nykyhetkeen nettotuloja. Ja lopputuloksena on se, että me kyllä saamme tietyillä korkoprosenteilla, 4, 5 ja 6, tämän poimintahakkuun kannattavammaksi kuin mitä jaksollinen kasvatus, ja koroilla 3 ja 7 se on kokonaan samanlainen, mutta kaikilla muilla korkoprosenteilla se on heikompi vaihtoehto kannattavuuden kannalta. Ja tässä lähtötilanteessa oli se, että jos lähdetään vertaamaan tilannetta, jossa tämä istutusketju lähtee avoimesta maasta ja puiden hakkuu lähtee metsiköstä, joka on poiminnan jälkeisessä tilanteessa.

Jos me lähdemme vertaamaan tämmöisessä aidossa päätöksentekotilanteessa sitä hakkuun kannattavuutta, että meillä on semmoinen noin 55-vuotias metsikkö esimerkiksi olemassa tuolla Etelä-Suomen Kaakkois-Suomessa, ja tällä hetkellä pohditaan, tehdäänkö siihen nyt avohakkuu ja sen jälkeinen ketju, viljelyketju, vai tehdäänkö poimintahakkuuta, niin näissä tapauksissa aina tämä avohakkuuseen perustuva kasvatusketju on selvästi kannattavin vaihtoehto. Tiedetään, tämä on Metsähallituksessa laskettu sillä tavalla, että jos ollaan [epäselvä kohta äänitteessä] ja kun halutaan harjoittaa kestävää metsätaloutta, meidän täytyy pitää huoli siitä kasvun tasosta, ja jos meillä siirrytään tähän jatkuvapeitteiseen metsänkäsittelyyn, meillä ei ole tällä hetkellä tietoa välikauden osalta tämän pinnankasvatuksen osalta, kuinka paljon se kasvu tipahtaa. Siitä ei ole tutkimustietoa olemassa, mutta arvio on se, että meillä myynti tipahtaisi noin pari miljoonaa kuutiota, ja tarkoittaa sen meidän liikevoittomme tipahtamista noin 75-80 miljoonaa euroa vuositasona.

Monimuotoisuudesta – niin kuin sain jo esille [diassa 11] – se on oikeastaan aina otettava huomioon, riippumatta, mitä kasvatusmenetelmiä käytetään. Siellä on tämä purupuu, lahopuu. Ne ovat varsin tärkeitä. Haapa, raita, tärkeitä elementtejä monimuotoisuuden huomioon ottamisessa [epäselvä kohta äänitteessä] ja tällaista efektiä, miten niitä kohdellaan. Se täytyy aina ottaa huomioon. Sama koskee meillä tiettyjä välikohtaisia ohjeita, kun puhutaan suurten petolintujen, liito-oravien, kuukkelin tai metson elinympäristöstä tai varsinkin lisääntymisalueista.

Lopuksi, jos katsotaan vielä tilannetta. –Meillä on se hankala tilanne, että vaikka Suomessa on tehty metsäntutkimusta pitkään, niin meillä tähän jatkuvapeitteiseen metsänkäsittelyyn näitä luotettavia kasvumalleja ei ole olemassa. Meillä on kyllä kasvumalleja, joita on esitetty, aika tukkukin olemassa, mutta niissä on valtava, varsin suuri heikkous siinä sen uuden puusukupolven syntymisessä ja alkukehityksessä, siinä että syntyykö sitä puustoa, niin kuin luvataan ja millä vauhdilla, mutta käytäntö on osoittanut, että ei sitä joka paikkaan synny sillä tavalla kuin [epäselvä kohta äänitteessä] esitteli, ja tätä täytyy tutkia ilman muuta lisää. Ja meidän näkemyksemme on, niin kuin tuossa sanottiin – meillä on perustettu tämmöisiä havaintoalueita, peräti kolme kertaa 5 000 hehtaarin suuria alueita, joissa pystytään tutkimaan hyvinkin eri näkökulmista tätä jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn onnistumista, ja sitä, missä se onnistuu ja missä se ei onnistu, mutta se vaatii lisää tutkimustietoa. Tällä hetkellä ollaan siinä tilanteessa, että tämän tutkimustiedon ja myös sen kokemuksen perusteella ja verrokkimaiden käytäntöjen perusteella, miten toimitaan Ruotsissa, Norjassa, Venäjällä,

ja oikeastaan tuolla Kanadassa, niin kyllä meidän näkemyksemme on se, että meillä ei ole oikein perusteita avohakkuiden kieltämiseen olemassa. – Kiitoksia.

Valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Kiitoksia kaikille asiantuntijoille. Nyt avaan valiokunnan jäsenten kysymykset aiheesta. – Keskusteluun. Otetaan ensimmäiseksi täältä läsnäolijoista, edustaja Pitko.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jenni Pitko:

Kiitos, puheenjohtaja! Kiitos asiantuntijoille ja aloitteen tekijöille tästä hyvästä keskustelunavauksesta. Tämä on mielenkiintoinen keskustelu käydä nyt. Meillä on aika paljon yhteiskunnassa tapahtumassa, mikä liippaa tähän aiheeseen. Samalla kun ihmisten huoli monimuotoisuudesta ja luonnosta on kasvanut, niin meidän talous on muutenkin murroksessa. Puhutaan paljon työllisyydestä, ja toki myös tämä retkeily- ja mökkeilytrendi on näkynyt paljon tuolla maaseudulla, ja ehkä moni on ajatellut myös sinne jopa muuttavansa. Miltä siellä näyttää ja minkälaisia työpaikkoja siellä on ovat totta kai oleellisia kysymyksiä.

Ehkä ylipäänsä tämä tutkimusten tarve ja tulosten hyödyntäminen ovat tietenkin aivan oleellisia, kun tehdään muutoksia. Minulla olisi oikeastaan kysymys siihen liittyen: Nythän meillä ovat vahvistuneet meidän tietomme näistä vesistöpäästöistä, mitä metsätalous aiheuttaa. Millä tavalla tämä näkyy nyt... Näistä maa- ja metsätalousministeriön asiantuntija kertoikin, että aina kun saadaan uutta tietoa metsistä käyttöön, niin se otetaan sinne käytäntöön. Millä tavalla jo nyt näkyy tämä uuden tiedon hyödyntäminen näissä? Ja oikeastaan tämä nyt ei suoraan näihin valtion maihin liity, mutta koska ihmisillä – maanomistajilla ja metsänomistajilla – on selkeästi kova tahto tehdä näitä luonnon kannalta parempia toimia ja myös jatkuvaa kasvatusta suosia, niin mietin, mitä meillä on sellaista, lainsäädäntöä tai esimerkiksi näihin metsätaloustukiin liittyen, millä tavalla me voisimme kannustaa tähän jatkuvapeitteiseen metsätalouteen siirtymisessä? Ovatko ne tällä hetkellä... Tai on ainakin esitetty joskus sellaista epäilyä, että nämä metsätaloustuet ovat... Toki ne säännöt ovat muotoutuneetkin silloin kun on vielä tämä vanha metsälaki ollut voimassa. Pitäisikö, voisiko niitä tarkastella?

Ehkä sitten vielä laajempi ajatus ja kysymys tästä metsien talous- ja työllisyysvaikutuksesta. Tässä tuli ilmi, että oli ministeriössä laskettu tämä työllisyysvaikutus, mikä jatkuvaan kasvatukseen siirtymisellä olisi, mutta tämä tarkoittanee pelkästään metsätalouteen liittyen, eli metsillähän on muitakin työllisyys- ja talousvaikutuksia. Kävimme Metsäkeskuksen porukoiden kanssa vuosi sitten Kainuussa, jossa oli metsänomistaja, joka halusi omalla palstallaan harjoittaa paitsi metsätaloutta mutta myös tammöistä hyvinvointipalveluiden tuottamista ja oli juuri päätynyt jatkuvaan kasvatukseen, vaikkakin oli ensiksi saanut Metsäkeskuksesta neuvoja kuitenkin pelkästään avohakkuihin liittyen, mutta sitten oli saanut onneksi – hänen onnekseen siis ja luonnon onneksi – myös neuvoja, miten tätä jatkuvaa kasvatusta tehdään. Näitten hyvinvointipalveluitten tuottamisen lisäksi ovat totta kai matkailu ja luonnontuotteiden

keräily, mitkä työllistävät erityisesti siellä maaseudulla. Olen myös ymmärtänyt, että esimerkiksi metsäkoneitten kuljettajat ovat nykyään tosi paljon kausityöntekijöitä, eivät niinkään paikallisia asukkaita, ja toisaalta teollisuuden työpaikat vähenevät automaation vuoksi. Näkisin mielelläni maaseudun elinvoiman kannalta, että myös niitä paikallisia työllistäviä esimerkiksi matkailu- ja hyvinvointipalveluita pystyttäisiin metsässä paremmin ja enemmän tuottamaan. Toisaalta totta kai talousvaikutukseen pitäisi pystyä myös laskemaan ne ekosysteemipalvelut ja hyvinvointivaikutukset ja toisaalta haittojen vähentäminen, koska toisaallahan me myös maksamme niistä haitoista koostuvaa hintaa. Esimerkiksi luonnonsuojelurahoitus on jo nyt reilusti yli 100 miljoonaa, eikä siltikään pystytä kaikkia niitä haittoja poistamaan.

Eli kysymys ehkä näistä tavallaan metsätalouden kokonaistalous- ja työllisyysvaikutuksista ja sitten noista tuista liittyen yksityisen puolen metsätalouteen. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Ja seuraavaksi edustaja Eestilä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Markku Eestilä:

Arvoisa puheenjohtaja! Teoreettinen kysymys – osaakohan kukaan asiantuntija vastata: Jos Suomi joskus pääsee siihen tilanteeseen, että meidän metsämme kasvavat 150 miljoonaa kuutiota vuodessa, ja siihen tietenkin tarvitaan tiettyjä metsänhoidollisia toimenpiteitä, jalostuspotentiaalin maksimaalista käyttöä ja niin poispäin, ja mikä se aikajänne mahtaa olla, milloin siihen päästään. Mutta jos me Suomessa menisimme kauttaaltaan sellaiseen metsänhoitoon, mitä tämä aloite tarjoaa, niin mikä mahtaisi olla sitten samassa ajassa 150 miljoonan kasvukuution ja tämän menettelyn kasvukuutioitten ero? Siitähän me näemme sitten myös yhteyttämisen ja hiilidioksidin sitomisen eron.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Ja edustaja Rantanen sieltä Teamsin päästä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Piritta Rantanen:

Kiitos, puheenjohtaja! Kiitos hyvistä esittelypuheenvuoroista. Oikeastaan muutamasta asiasta tämän aiheen tiimoilta kysyisin.

Elikkä tästä lintujen häviämisestä kun oli puhetta, niin onko tiedossa muita syitä, jotka näitä lintujen lukumäärien tippumisia aiheuttavat? Nämä ovat varmaan semmoisia, että kaikilla on tiedossa, kuinka punatulkkujakaan ei enää tahdo lintulaudoilla paljon näkyä.

Mutta sitten toinen kysymys paahteisten rinteitten ja yleisestikin uhanalaisten kasvien tilanteesta. Olenko ymmärtänyt ollenkaan oikein, että tässä meidän – niin kuin asian olen ymmärtänyt – punaisen kirjan listalla olevista kasveista iso osa on nimenomaan

näitä paahteisten rinteiden kasveja, ja kuinka sitten tämä kiello olisi suhteessa näiden kasvien tulevaisuuteen.

Ja sitten seuraavaksi kysymys oikeastaan siitä, milloin meillä on ollut sellainen aika, kun metsiä ei ole hoidettu. Elikkä mihinkä aikaan tässä halutaan lukittautua, ja kuinka luonnon muu kiertokulku on vaikuttanut tähän kasvien ja lintujen uhanalaisuuteen? Ja onko meillä jotakin sellaisia lajistoja, jotka ovat sitten taas vahvistuneet viimeisten vuosikymmenten aikana verrattuna sinne johonkin kymmenien vuosien takaiseen? Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Ja edustaja Myllykoski. – Kirjailkaa näitä kysymyksiä itsellenne sinne, ja vastataan sitten kerralla.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jari Myllykoski:

Kiitos, puheenjohtaja! Olisin kysynyt Metsähallitukselta: Mikä on avohakkuumetsän keski-ikä, eli kuinka paljon siellä tätä järeytymistä on päässyt syntymään? Vai onko tulostavoitteitten osalta menty siihen, että entistä nuorempaa metsää hakataan?

Sitten edustaja Myllykoski kaipaasi vieläkin selkeämmin tätä metsävaratietoa, eli jos sitten sen perusteella ehkä pystyttäisiin arvioimaan, jos prosentuaalisesti lisättäisiin jatkuvaa metsänhoitoa.

Ja kolmantena kysymyksenä: Metsähallituksen tiimoilta esitettiin, että avohakkuissa käytetään tätä jalostettua taimea, niin onko sen käyttö jatkuvassa kasvatuksessa jotenkin mahdotonta? Vai voitaisiinko sitä nytkin sitten käyttää, niin ettei tällä omalla siemennyksellä merkittävästi hitaammin kasvava puusto siellä jatkuvan kasvatuksen osalla olisi se käytäntö?

Ehkä sitten tuolta ympäristöpuolen eli aloitteen tekijöittenkin osalta sitä kysymystä voisi vähän selventää, että millä lailla ja paljonko, jos ollaan jatkuvassa kasvatuksessa, sen metsän hitaampi kasvu sitten vähentää hiilinielun kehittymistä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Olikohan siellä vielä? Ei, en näe enää Teamsissä puheenvuoropyyntöjä, joten kysyn itse vielä tähän loppuun.

Tuossa todettiin, että ei oikein ole tutkimustuloksia jatkuvasta kasvatuksesta, mutta varsinkin pienaukkohakkuut ja tällaiset poimintahakkuut kulkivat ennen harsintahakkuiden nimellä. Se ei toki ole aivan sama menetelmä, mutta tämäntyppisiä hakkuita on tehty ja niitä paljon on tutkittu. Ehkä sen aikainen metsänkäytön ohjeistaminen perustuikin siihen, että katsottiin, että nämä ovat vajaatuottoisia. Pyytäisin ihan tiedon lisäämiseksi, että koska tätäkin menetelmää kuitenkin monta kymmentä vuotta harjoitettiin, niin olisi tärkeää toimittaa meille metsän kasvun tuloksia sieltä, että saisimme niitä vanhoja aikasarjoja, ettei kaikkea tarvitsisi tehdä uudestaan.

Itsellänikin joitakin niitä on, mutta pyytäisin, että ministeriö tai joku ympäristöministeriöstä niitä kaivaisi.

No, sitten kysyn aloitteen tekijöiltä: On erittäin hienoa, että saimme aloitteen keskusteluun tänne ja voimme ylipäättään metsänkäyttömenetelmistä käydä myös kansalaiskeskustelua. Mutta itse pohdin sitä, oliko se kansalaiskeskustelun virittäminen tehty mielestänne aina ihan relevantein perustein. Uskotteko, että kukaan henkilö ei olisi tehnyt tavallaan mielikuvan perusteella allekirjoittamista, sen takia, että ajatteli niin, että kun suoritetaan päätehakkuu, niin sen jälkeen ei tapahdu yhtään mitään ja tulee metsäkato? Viitataan tässä vain niihin lukuisiin sähköposteihin, joita olen saanut, joissa ilmenee sellainen ajatusmaailma, että luullaan, että se metsä loppuu ja tulee metsäkato tällä nyky menetelmällä.

Toki varmasti myöskin ihmisten kauneudentajuun on vedottu aika paljon. Ja ehkä ymmärrys siitä, että hakkuuaukko ei ole ikuisesti sen näköinen, minkä näköinen se saattaa vuoden tai kaksi olla... Vähän samaan tapaan kuin tietyömaa tai katujen auki repiminen harmittaa kovasti omaa mieltäni täällä pääkaupungissa, mutta sitten ajattelen, että no, vuoden päästä se on varmasti ihan mukavan näköinen ja siinä taas asfaltti on. Tavallaan luuletteko, että kaikki allekirjoittaneet ovat perehtyneet tähän syvällisesti? Toisaalta se on hirveän hyvä, että tämäkin keskustelu käytiin, tässä näkee erilaisia näkökulmia tähän asiaan.

Sitten kysyisin vielä ihan yksittäisinä kohtina, kun tässä puhuttiin esimerkiksi näistä uhanalaisista lajeista: Miten metso, joka sai kokonaisen suojeluohjelmankin aikanaan alulle, viihtyy erilaisissa kasvatusmenetelmissä, tasaikäisrakenteisessa ja eri-ikäisrakenteisessa menetelmässä? Pitäisikö siirtyä jatkuvaan kasvatukseen, että metso lisääntyisi entistä enemmän?

Mennään sitten vastauksiin välillä. – Jos aloitetaan vaikka sieltä kansalaisaloitteen allekirjoittajista, eli Harri Hölttä, olkaa hyvä.

Puheenjohtaja Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Kiitos, puheenjohtaja. – Tässä tuli monilta edustajilta monia hyviä kysymyksiä. Jos palaan tuonne alkuun. Edustaja Pitko nosti hyvin esiin tämän kysymyksen näiden turvemaitten käsittelystä. Se on varmasti se metsätalouden osa-alue, missä tällä jatkuvan kasvatuksen yleistymisellä saataisiin kaikkein eniten ja monipuolisimmin hyötyjä esimerkiksi vesistöjen tilaan, ja myös ilmasto hyötyisi siitä. Mutta kansalaisjärjestöjen puolelta meillä ei kuitenkaan ole näihin kysymyksiin silleen vastauksia, että me emme pysty tällaisia laskelmia teettämään erilaisista vaikutuksista, mikä todettakoon myös tuohon edustaja Eestilän kysymykseen. Meillä ei tavallaan ole työkaluja tuohon kysymykseen vastata.

Edustaja Rantanen kyseli muun muassa uhanalaisten lintujen ja kasvilajien tilanteesta. Yleisesti voisi tietysti todeta, että meidän luontohan on jatkuvassa muutoksessa. Me ajamme sellaista kehityssuuntaa, missä se luonto kuitenkin voisi mahdollisimman hyvin, meillä olisi mahdollisimman vähän uhanalaisia lajeja, ja sillä tavalla sellainen

lukittautuminen johonkin tiettyyn aikaan vaikkapa on tosi hankalaa. Minä luulen, että BirdLifen Tero Toivanen voi tuosta lintupuolesta kertoa hieman enemmän, ja kasvipuolellakin siellä on, niin kuin kaikissa muissakin [epäselvä sana], todella monenlaisia syitä, jotka vaikuttavat esimerkiksi lajiston uhanalaistumiseen.

Sitten edustaja Myllykoski kysyi, että jos jatkuvassa kasvatuksessa metsä kasvaisi hitaammin, niin vähentääkö se hiilinieluja. Jatkuvalla kasvatuksella on onneksi vähän monipuolisempi vaikutus siihen hiilinielukysymykseen, elikkä siellä vaikuttaa moni asia, esimerkiksi se, että maanmuokkausta ei tehdä, jolloin sitä maaperässä olevaa hiilivarastoa ei pureta mihinkään. Jos siellä katsotaan, että kun ei ole nopeakasvuista taimikoita niinkään vallitsevina tässä jatkuvan kasvatuksen menetelmässä kuin avohakkuumetsätaloudessa... Toki siellä kasvua tapahtuu muutenkin, ja koko hiilivaraston muutokset ovat paljon tasaisempia, elikkä siinä hiilivarastossa ei ole sellaisia teräviä muutoksia, kuten esimerkiksi avohakkuumetsätaloudessa sillä hetkellä, kun se avohakkuu tehdään, jolloin muodostuu pitkäksi aikaa semmoinen negatiivinen vaihe, vaan ne muutokset, kun otetaan pienempiä puumääriä, siinä hiilivarastossa ovat paljon pienempiä.

Sitten jäin pohtimaan tuota puheenjohtaja Kalmarin kysymystä, että millä perusteella ihmiset ovat allekirjoittaneet tämän aloitteen. Meillä ei valitettavasti ole siitä yhtään kattavampaa tietoa. Meillekin on tullut yksittäisiä palautteita niistä periaatteista, niistä ajatuksista, miksi on päädytty tämä kansalaisaloite allekirjoittamaan. Tosin minä luotan siihen, että suurin osa suomalaisista kuitenkin tietää, että avohakkuun jälkeenkin metsän kasvua on vaikea estää, eikä tietysti siihen pyritäkään, mutta se, että avohakkuu olisi jonkinlainen pysyvä, staattinen tila hakkuun jälkeen, ei toki pidä paikkaansa.

Metsosta ehkä BirdLifen Toivanen kertoo enemmän, mutta kyllä minun käsitykseni ainakin on, että tämmöisestä peitteisemmästä metsämaisemasta, missä vielä säilytetään erilaista alikasvustoa ja metsolle tärkeitä hakomispuita vaikka talviravinnoksi, metso kyllä tykkää.

Tämä minun osaltani. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. Mennään eteenpäin. Haluaako Hanna Paulomäki lisätä jotain?

Maajohtaja Hanna Paulomäki, Greenpeace Suomi:

Kiitos, puheenjohtaja! Harri Hölttä hyvin tässä jo tiivistikin. Mutta ehkä haluaisin sanoa tähän edustaja Myllykosken esille nostamaan asiaan, Metsähallitukselta saataviin tilastoihin ja metsävaratietoihin, että se olisi hyvin tärkeää ja mielenkiintoista, että voitaisiin tehdä... Kun on puhuttu paljon tästä, että tarvitaan lisää tutkimusta ja puuttuu sitä tietoa, niin tässä olisi yksi sellainen mahdollisuus saada lisää sitä tietoa: avataan näitä metsävaratietoja ja lasketaan niitten pohjalta erilaisia arvioita, että minkälaisia

vaikutuksia sillä olisi, jos valtion mailla siirretään alueita jatkuvaan kasvatukseen eri prosenttiosuuksilla. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Ja seuraavaksi Tero Toivanen, BirdLife. – Olkaa hyvä.

Suojeluasiantuntija Tero Toivanen, BirdLife Suomi ry:

Kiitoksia. – Tosiaan täällä esitettiin useitakin lintukysymyksiä, ja koetan niitä nyt tässä hieman avata.

Elikkä tosiaan kysyttiin lintujen ja ilmeisesti nimenomaan metsälintujen uhanalaistumisen syistä. Totta kai uhanalaisuus voi aina johtua hyvinkin monista syistä, mutta kyllä se tärkein ja yleisin syy on elinympäristöjen huononeminen. Ja kun linnuista puhutaan, niin tietenkin suurin osa Suomen metsälinnuistakin on muuttolintuja, jolloin sitten tulee myös talvehtimisen ja muuttomatkan aikaiset elinympäristön muutokset mahdollisina syinä kyseeseen, mutta tosiaan näiden metsien paikkalintujen kohdalla, joihin esityksessäniikin viittasin, kyllä lähtisin siitä, että syitä on aivan täältä koti-Suomesta silloin etsittävä.

Ja tietenkin sitten kun puhutaan nimenomaan boreaalisen metsän lajeista, niin kyllähän ilmastonmuutos täytyy aina ottaa varteenotettavana taantumisen syynä huomioon. Mutta niistä voi kyllä ihan esimerkkinä kertoa, että esimerkiksi nämä mainitsemani hömö- ja töyhtötiainen ovat Suomessa levinneet yllättäen pikemminkin eteläisille alueille ja etenkin töyhtötiainen, ja hömötiainenkin, on jo sitten Kuusamon pohjoispuolella hyvin harvinainen. Molemmat lajit taantuvat yhtä lailla myös pesimisalueensa pohjoisosissa meillä Suomessa, elikkä ilmastonmuutos ei missään tapauksessa niillä lajeilla ainakaan se taantumisen pääsyy ole.

Sitten kysyttiin ihan yleisempikin kysymys siitä, onko sitten myöskin runsastuvia lajeja. Yleisesti: totta kai on runsastuvia lajeja, eli aina linnustosta löytyy lajeja, joilla menee paremmin, ja toisia, joilla menee huonommin, mutta kokonaisuutena taantuvia lajeja on selvästi enemmän kuin runsastuvia, mikä näkyy myös uhanalaisten lintujen määrän kasvuna. Ja tosiaan, sellaiset lajit, jotka runsastuvat, ovat useammin nimenomaan eteläisiä lajeja, joita ilmastonmuutos hyödyttää. Ja sitten toinen tämmöinen viimeaikainen ilmiö on suurikokoisten lintujen runsastuminen, mikä on voinut johtua esimerkiksi suojelutoimista tai sitten esimerkiksi elinympäristöjen muuttumisesta, ravinnonhankinnan helpottumisesta etenkin maatalousympäristössä. Että suurikokoisten lintujen runsastuminen ei ehkä niinkään metsien ilmiö sitten ole.

Ja sitten oli vielä spesifimpi kysymys metsosta, siihen Harri jo osaltaan vastasikin. Ehkä metsosta voi ensi alkuun sanoa, että se nyt ei elinympäristövaatimuksiltaan mikään äärimmäisen vaatelias laji ole, niin että kyllähän tällainen varttunut kasvatusmetsä on metsolle jo aivan kelvollinen elinympäristö. Mutta kuitenkin, metson menestymisessä on hyvin monia tekijöitä, mitkä siihen vaikuttavat: tosiaan nämä talviset hakomispuut, soidinpaikat, poikueympäristöt, esimerkiksi soiden vaihtumisvyöhykkeet ja sitten ihan

ylipäänsä tämä varvuston peittävyys poikasten ja ravinnon hankinnan kannalta. Kyllä minunkin näkemykseni on se, että tällainen jatkuvapeitteisellä kasvatuksella hoidettu metsämaisema pitää sisällään huomattavasti enemmän metsolle sopivaa elinympäristöä ja sitä kautta metsoja olisi tämmöisessä metsässä varmasti huomattavasti enemmän. Tähän viittaa ehkä myös se, että vaikka metsokanta on aivan viime vuosikymmeninä ollut melkoisen vakaa, niin taantuminen on ollut kyllä erittäin kattavaa. Kun vertaa esimerkiksi 60-luvun tilanteeseen elikkä tuonne tehometsätalouden alkuaikaan, niin Suomen nykyinen metsokanta on kyllä murto-osa siitä, mitä se on joskus ollut.

Tässä olivat tärkeimmät.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Mennään eteenpäin. Haluaako Birthe Weijola lyhyesti vielä kommentoida? Ellei, menemme eteenpäin. – Metsäneuvos Marja Kokkonen, olkaa hyvä.

Metsäneuvos Marja Kokkonen, maa- ja metsätalousministeriö:

Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Ja kiitos hyvistä kysymyksistä. Niistä muutamia tässä pyrin avaamaan.

Edustaja Pitkon kysymyksiin, että miten uutta tietoa on hyödynnetty ja miten on tämä uusi kannustejärjestelmä yksityismetsissä: No näissä omistajapoliittisissa linjauksissakin ja ylipäänsä Metsähallituksen metsienkäsittelyssä erityisesti suometsien käsittely, sen monipuolistaminen, näkyy niin, että nimenomaan jatkuvapeitteisen kasvatuksenkin osalta sitä kohdistetaan Suomeen. Samaten niistä Metsähallituksen luonnonhoitotoimista, mistä olemme heidän kanssaan keskustelleet, siellä ovat suometsien, paahdeympäristöjen, lehtojen käsittely, lahoppuuston jättäminen ja niin edespäin vahvasti esillä. Ja varmaan Jussi Kumpulankin tätä vielä enemmän avaa.

Sitten tästä yksityismetsien kannustejärjestelmästä, mitä nyt ollaan uudistamassa ja niin kutsutusta metsäjärjestelmästä, niin kyllä sielläkin tähän suometsien käsittelyn monipuolistamiseen on erityisesti kiinnitetty huomiota mukaan lukien monimuotoisuus ja vesistön toimenpiteet, vesien tilasta huolehtiminen. Samaten taimikon hoidossa on ollut paljon keskustelua monilajisten taimikoiden hoidosta riistatiheiköitten jättämisestä ja niin edespäin ja luonnonhoitotoimien rahoituksen monipuolistamisesta. Ja nämä Metsähallituksenhan toimet, yksityismetsien toimet, liittyvät oikeastaan myös tähän rakenteilla olevaan Helmi-ohjelmaankin ja meneillään olevan Metson toimeenpanoon.

Työllisyysvaikutusten osalta: Tosiaan näitten Metsähallituksen tulostavoitteitten osalta ja hakkuitten osalta tietysti laskettiin sitä koko arvoketjun vaikutusta, mihin minä tuossa viittasinkin näitten työpaikkojen vähentämisellä, jos mentäisiin täyteen jatkuvapeitteiseen kasvatukseen.

Mutta muistuttaisin tässä, että todella tämä pinta-ala, mistä nyt keskustellaan, on yksi kolmasosa koko valtion maaomaisuudesta, elikkä silloin matkailun, luonnontuotteiden

ynnä muiden vaikutukset ovat kaikki tällä muullakin alueella käytettävissä, ja tietysti virkistyskäyttöön käytetään näitä talousmetsiäkin. Todella tärkeitä ovat ilman muuta Metsähallitukselle myös matkailu- ja luonnontuotteiden vaikutukset. Mutta pinta-alaa on paljon.

Edustaja Eestilä sitten kysyi tästä, että mitä sitten, jos Suomen metsät kasvaisivat 150 miljoonaa mottia ja jos verrattaisiin tähän, että kaikki olisivat jatkuvassa kasvatuksessa. Tämöistä laskelmaa ei varmaan ole tehty eikä sitä täydellisesti pystytä tekemäänkään – viittaa tietopuutteisiin. Mutta jotta jatkuvapeitteisessä kasvatuksessa nämä alueet saadaan uudistumaan, pitää todellakin puustopääomaa laskea alas, ja silloin se vaikuttaa sekä siihen hiilivarastoon että myös siihen hiilinieluun, mutta erityisesti hiilivarastoon, alentavasti. Elikkä tämä on semmoinen seikka, mikä jo tiedetään, mutta se suuruusluokka, mikä tässä olisi – siinä ei vielä onnistuta. Erittäin mielenkiintoinen tutkimuskohde.

Ja edustaja Rantasen kysymykseen: tuossa jo viittasinkin siihen, miten nämä paahdeympäristöt ja erityisen tärkeät muut elinympäristöt otettaisiin huomioon.

Luonnon kiertokulku tietysti muuttuu ajan oloon. Nythän kun tutkimuksissa tai selvityksissä on katsottu tätä monimuotoisuutta, lintujen tai elinympäristöjen heikkenemistä, niin nimenomaan elinympäristöpuolella on verrattu 1700-lukuunkin sen tiedon varassa, mitä sieltä on. Ja välillä mietin itsekkin, pystytäänkö tämäntyppisiä vertailuja ylipäättänsä tekemään, mutta niitä on tehty ja sitä taustaa vasten yritetty tätä monimuotoisuuden edistämistäkin peilata nykytilanteeseen, että miten voitaisiin tilannetta parantaa.

Ja sitten vielä sellainen asia, että me tietysti voimme tarkastella yksittäistä käsittelykuviota, että mitä siinä tapahtuu, tehdäänkö avohakkuu vai tehdäänkö siihen liittyvä uudistaminen vai tehdäänkö jatkuvapeitteinen kasvatusta, mutta Metsähallituksen pinta-alat ovat suuria, ja pitää tarkastella sitä kokonaisuutta, eli mitä tapahtuu monimuotoisuudelle, mitä tapahtuu hiilinieluille tai hiilivarastoille siinä kokonaisuudessa. Että ihan niin kuin Maarit Loiskekoski totesi, että kulloisellakin hetkellä kulloiseenkin aikaan soveltuva toimenpide ja sitä kautta sitten kuitenkin sen kokonaisuuden tarkastelu.

Valtakunnan metsien inventoinneista saadaan varmaankin tietoa – tähän, mihin puheenjohtaja viittasi harsintahakkuitten vaikutuksesta, että me tulemme hankkimaan sitä valiokunnan käyttöön Luonnonvarakeskuksesta. Että nyt sitten siitä, mikä olisi todella hyvää jatkuvapeitteistä kasvatusta, ei välttämättä sitä tietoa niinkään paljon ole. Tässä on viitattu Etelä-Suomen kuusikoista viimeisen 30 vuoden aikana saatuihin tietoihin, että sitä meillä on käytettävissä, mutta paljon muuta on sellaista, mitä me joudumme jatkossa tutkimaan.

Ja viimeisenä sanoisin, että Keski-Suomessa on tehty tosi paljon selvitystä metso- / talousmetsäkysymyksestä.

Ja viimeinen vinkki, luen Sauli Valkosen kokoamaa kirjaa jatkuvapeitteisestä kasvatuksesta ja sen onnistumisesta. Kyllä sielläkin vaan tämä tiedonpuute tuli esille ja sitten muistutus siitä, että jatkuvapeitteisessä kasvatuksessakin pienaukoissa tarvitaan taimikonhoitoa ja olisi hyvä tehdä sielläkin sitä maanmuokkausta, jos halutaan nopeasti sinne niitä taimikoita eri puulajeilla syntymään.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Ville Schildt, niin ikään maa- ja metsätalousministeriöstä. Onko kommentteja? Ei taida olla.

Neuvotteleva virkamies Ville Schildt, maa- ja metsätalousministeriö:

Tuossa Marjan esityksessä jo tuli. Ei oikeastaan ole siihen lisättävää. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Vielä Maarit Loiskekoski ympäristöministeriöstä. – Olkaa hyvä.

Neuvotteleva virkamies Maarit Loiskekoski, ympäristöministeriö:

Kiitos. – Edustaja Pitko on kysynyt vesistöpäästöistä ja siitä, miten näkyy uuden tiedon hyödyntäminen. Marja Kokkonen tosiaan jo sanoinkin, että meillä on tämä metsätalouden uusi kannustinjärjestelmä ollut kehitteillä ja siellä sitä tullaan ottamaan huomioon, mutta totesin niin, että kaikki lähti siitä, että todettiin, että niiden vanhoilta ojitusalueilta lähteekin enemmän ravinteita kuin mitä on kuviteltu. Ajateltiin, että ravinnepäästöt loppuvat noin 20 vuodessa, ja se osoittautuikin sitten vääräksi oletukseksi. Jatkuvastihan me kehitämme näitä vesiensuojelumenetelmiä, ja ne saadaan jo varsin hyvin sieltä ojituksesta pois. Mutta sitten taas sellaiset ravinteet, jotka ovat liuenneet veteen, ovat hankalampia. Esimerkiksi tässä ihan viime aikoina on kehitetty sellaisia menetelmiä, että kokeillaan, miten biohiilen avulla voitaisiin suodattaa niitä vesiä, tai sitten ihan tällainen menetelmä, mitä täällä Keski-Suomessa on kokeiltu, että laitetaan tämmöisiä risutukkeja ojiin ja sitten ne risutukit ottavat kiinni sitä kiintoainetta, mutta jonkun verran saa ilmeisesti myöskin sitä liukoista, koska niiden pinnalle kehittyy tämmöisiä pieneliöitä, jotka sitten myöskin käyttävät sieltä vedestä ravinteita hyväkseen, ja se taas lisää puolestaan myöskin monimuotoisuutta. Siellä on ihan mielenkiintoisia uusia menetelmiä tulossa tuohon ongelmaan.

Sitten vastaisin tuohon edustaja Rantasen kysymykseen, kun itse nostin ne paahderinteet. Se oli tavallaan esimerkki siitä, että me tosiaan tarvitsemme myöskin semmoista avointa aluetta uhanalaisten kannalta, mutta kyllä metsien osalta suurin lajimäärä uhanalaisia löytyy ihan vanhoista metsistä, sellaisista, jotka ovat lahoppuusta riippuvaisia tai sitten lehdoista. Varsinkin Etelä-Suomessa lehdot on vuosisatojen varrella enimmäkseen raivattu, myöskin pelloiksi, ja sitä lehtoa on vain niin paljon vähemmän kuin aikaisemmin. Itse olen ollut mukana tuossa luontotyyppien uhanalaisuuden määrittämisessä, siinä, joka valmistui 2018. Siellä meillä oli kaksi referenssivuotta: toinen meni sinne 1700-luvulle ja toinen oli 1950-luku, mihin niitä verrattiin, eli sitä,

miten metsät ovat kehittyneet. Siitä 1700-luvun lopusta itsekin totesin, että se on niin kaukana ja sieltä ei niin hyvin ehkä semmoista kirjallisuuttakaan löydy, siellä on aika paljon oletuksia, mutta se 50-luku on jo semmoinen parempi referenssi vuosia, ja siihen verrattuna voidaan todeta, että se, miksi metsäluontotyytit ovat uhanalaistuneet, on hyvin paljon semmoista rakenteellista uhanalaistumista, eli metsien luonnontilaisuus, luonnontilainen rakenne on vähentynyt, ja sitäkin juuri metsätalouden luonnonhoidollakin pyritään sitten parantamaan.

Minulla ei varmaankaan sitten ollut muita, koska MMM lupasi hankkia lisätietoa tuosta harsintahakkuiden vaikutuksista. Tämä on varmaan tältä erää minun kommenttini. – Kiitos.

Valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. – Ehkä vielä se metso.

Neuvotteleva virkamies Maarit Loiskekoski, ympäristöministeriö:

Niin, metsoa en tunne, kun en ole sillä lailla lajiasiantuntija. Varmaan BirdLifen vastaus siihen oli parempi. Olen myös siinä käsityksessä, että metso ei ole sinänsä niin vaateliias laji, mutta joissain tutkimuksessa tosiaan törmäsin siihenkin, että oli todettu, että jatkuva kasvatus ei ollut metson kannalta hyvä. Mutta kun nämä tutkimukset ovat niin hajanaisia ja niitä on aika vähän vielä, niin siihen en osaa kyllä sanoa mitään semmoista tarkempaa.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Itse olen törmännyt tutkimuksiin, joissa metso ja liito-orava viihtyvät perinteisten metsänhoitomenetelmien metsissä paremmin, mutta jos asiantuntijat eivät tätä tunnista, niin näin varmasti sitten on. – Ja seuraavaksi Jussi Kumpula Metsähallituksesta.

Toimitusjohtaja Jussi Kumpula, Metsähallitus Metsätalous Oy

Kiitos. – Lähdetään heti tuosta toisesta päästä liikkeelle. Metsosta jatkan, että ainakin esimerkiksi tuore tutkimus Jyväskylän yliopistosta viime kesältäähän selvitti, miten eri lajit hyötyvät jaksollisesta kasvatuksesta ja jatkuvapeitteisestä metsänkasvatuksesta, ja kyllä siinä lopputulos oli kaikilla se, että metso hyötyy kuitenkin tästä jaksollisesta kasvatuksesta enemmän kuin jatkuvapeitteisestä metsänkäsittelystä, ja sama koski liito-oravaa. Lopputulos oli se, että jatkuvassa kasvatuksessa tämä puusto on näiden lajien kannalta keskimäärin liian harvaa. Tämä on ainoa tutkimus, mitä ainakin minun silmiini on tullut.

Mutta lähdetään alusta liikkeelle. Edustaja Pitko kysyi tästä, miten uutta tietoa hyödynnetään. Ainakin me haluamme käyttää kaikista uusinta tietoa koko ajan, myös edesauttaa tätä tutkimusta...

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Nyt ääni katosi valitettavasti.

Toimitusjohtaja Jussi Kumpula, Metsähallitus Metsätalous Oy

Tuliko ääni takaisin? – Mitä tulee siihen, miten uutta tietoa hyödynnetään nimenomaan vesiensuojelun osalta, niin me haluamme käyttää mahdollisimman uutta tietoa ja edesauttaa tutkimuksen tekemistä tuottamalla ja antamalla näitä [epäselvä sana] ja osallistumalla niihin. Esimerkiksi Luonnonvarakeskuksen osalta meillä on paljon yhteistutkimuksia menossa näiden asioiden osalta. Tällä hetkellä Luonnonvarakeskus tekee meille myös tämmöistä hiilitasetarkastelua kaikkien turvemaiden osalta, missä nimenomaan meidän täytyy ottaa tämä metsänkäsittelyssä erityisesti huomioon, missä on tämmöisiä hiilipäästöjen kannalta ongelmallisia alueita. Ja sehän tiedetään uusimman tiedon perusteella, mitä on tuotu esille, että nimenomaan se veden syvyys siellä turvemilla on se keskeinen tekijä vesiensuojelun ja puuston kasvun kannalta. Yleensä riittää se 30-40 sentin vesisyvyys, sitä syvemmät ojat ovat turhia sen puuston kasvun kannalta.

Sitten näistä talous- ja työllisyysvaikutuksista: Mehän teemme Metsähallituksessa tämmöistä sidosryhmiä kuulevaa luonnonvarasuunnittelua, ja siellä otetaan huomioon kaikki talous- ja työllisyysvaikutukset eri sektoreilta ja pyritään nimenomaan siihen, että nämä eri käyttömuodot ovat... Samalla hehtaarilla voi olla päällekkäiskäyttöä. Siellä voidaan metsästää, poimia marjoja, harjoittaa metsätaloutta. Ne eivät sulje toisiaan ollenkaan pois, ja sillä saadaan se kaikista paras lopputulos aikaiseksi.

Sitten edustaja Eestilä kysyi tästä, että jos lähdetään ennustamaan, miten käy, jos mennään siihen 150 miljoonan kuution kasvuun koko Suomen metsien osalta. Se on toki mahdollista, ja jos metsiä hoidetaan hyvin ja tehokkaasti, niin se on jopa todennäköistä, että siihen päästään, kun väistämättä tässä kuitenkin ilmasto lämpenee seuraavat vuosikymmenet. Varmaan siinä 2050:n kieppeillä ollaan jo noissa 150 miljoonan lukemissa, hyvin lähellä sitä tasoa.

Sitten jos mentäisiin koko Suomessa tämmöiseen jatkuvapeitteiseen metsänkäsittelyyn ja poimintahakkuuseen, niin tällä hetkellä, mitä tiedetään, nimenomaan Etelä-Suomen kivennäismaiden kuusikoissa se kasvu laskee sen 15–25 prosenttia. Muista me emme tiedä, mutta on todennäköistä, että se kasvun lasku on vielä suurempaa, koska tätä jatkuvapeitteistä kasvatusta haluttiin kokeilla potentiaalisesti helpommilla [epäselvä sana], ja nimenomaan kuusella se onnistuu kaikista helpoiten. Kyllä siitä voisi ennakoita, että kasvutaso tipahtaa tästä nykyisestä noin 113 miljoonan tasosta – mitähän tuohon sanoisi – siihen, missä oltiin 50-luvun kieppeillä, kun me olimme 60–70 miljoonan tasossa. Jotakuinkin niihin lukemiin mennään, vaikka miten huolellisesti hoidetaan ja yritetään tehdä poimintahakkuita.

Sitten edustaja Rantanen kysyi näistä uhanalaisista lajeista ja onko niistä joku hyötynyt ylipäättään näistä metsänkäsittelyistä ja milloin metsiä ei ole käytetty. Kyllä Suomessa ihminen on vaikuttanut aina tulen kautta siihen metsän kuvaan, ja varmaan 1700-luvulle ehkä on ollut semmoinen jotakuinkin lähellä luonnontilaa oleva metsikkö, mutta se

vaikutus on ollut eri tasoista. Jos ajatellaan tätä nykyistä metsänkäsittelyä, mitä on harjoitettu viimeiset 60 vuotta, niin kyllä siinä varmasti hirvi on ilman muuta tärkein riista [epäselviä sanoja] ja kannat ovat kasvaneet. Jos mennään vähän vanhempaan ikäluokkaan, puhutaan vaikka kaskitaloudesta, niin sen seurauksena Suomeen syntyi hyviä koivikoita, ja voi sanoa, että teerikanta hyötyi siitä kaikista eniten.

Uhanalaisista lajeista Maarit Loiskekoski vastasi jo hyvin – nimenomaan lehdot. Metsien uhanalaisista lajeista lehdoissa on muistini mukaan noin 45 prosenttia kaikista metsien uhanalaisista lajeista. Lehtojen pinta-ala on hyvin minimaalinen koko pinta-alaan verrattuna, mutta niitä täytyy hoitaa – lehtojahan uhkaa meillä kuusettuminen – ja niille täytyy jotain tehdä, mutta kuitenkin sen luontotyypin ehdoilla.

Sitten edustaja Myllykoski kysyi tästä metsien uudistamisen keski-ikästä. Me laskimme sen joku aika sitten sillä tavalla, että jos tällä vauhdilla mennään, niin meillä uudistamisen keski-ikä on 133 vuotta. Nuorimmat koivikot Etelä-Suomessa ovat 60-vuotiaita, ja mennään likelle 200:aa vuotta, kun mennään pohjoisen Metsä-Lapin pohjoisosiin. Sillä välillä liikutaan koko ajan.

Tähän jatkuvapeitteiseen metsän käsittelyyn liittyen kysymys oli se, voidaanko siinä käyttää jalostettua materiaalia. Toki voidaan käyttää, mutta kyllä siinä se koko jatkuvan kasvatuksen idea menee, koska se perustuu siihen, että näistä olemassa olevista puista varisee siemeniä ja niistä syntyy ilmaiseksi uusi sukupolvi. Jos me lähdemme istuttamaan erikseen niitä, niin siinä tulee pari ongelmaa: tietenkin kannattavuus, se romuttaa sen menetelmän kannattavuuden, ja siinä tulee myös metsätuhoariski, siellä on tukkimiehentäi semmoinen tuholainen, joka herkästi tappaa ne istutetut taimet, jos ne istutetaan muokkaamattomaan maahan. Missään nimessä jatkuvassa kasvatuksessa ei oikeastaan maata voi muokata [epäselviä sanoja]. Siinäkin romuttuu sen menetelmän kannattavuus.

Sitten edustaja Kalmari kysyi vielä näistä vanhoista aikasarjoista ja muista. Toki se tiedetään, meilläkin on pyritty selvittämään näitä vanhimpia tehtyjä erityishakkuita, mitä on tehty jo 1800-luvulla. Niitä on Luonnonvarakeskus tutkinut nyt ja mittailut, minkälaisia puustoja sinne on oikeastaan siirtynyt, ja varmaan tullaan saamaan niistä tuloksia tässä lähivuosina. Vanhoista harsintahakkuista se nyt aika lailla tiedetään, jotka eivät olleet mitenkään metsänhoidollisia harsintoja, vaan olivat vähän tämmöisiä niin kuin ryöstöhakkuun tyyppisiä, kaivostoimintaan verrattavia hakkuita, että otettiin sieltä se, mikä mitat täytti, ja loput jätettiin. Niistähän tiedetään se lopputulos kyllä: se on aika tuhoisa sen metsän kehityksen kannalta ehkä aivan eteläisintä, lounaisinta Suomea lukuun ottamatta, missä on hieman eri olojen lehtimetsävyöhykettä ja se pääsi uudistumaan melkein aina.

Tämä oikeastaan tässä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Kiitoksia. – Ja vielä muutama napakka puheenvuoro, aika rientää. – Edustaja Hassi.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Satu Hassi

Kiitoksia, puheenjohtaja. – Olisin ensinnäkin kysynyt, onko Metsähallituksessa tai muualla selvitetty, mitä tapahtuisi, jos nyt turvepohjaiset metsämaat, Metsähallituksen omistamat, siirrettäisiin avohakkuihin? Ymmärtääkseni näissä suometsissä tämä avohakkuu on sekä ilmaston että vesistöjen kannalta kaikkein suurin ongelma.

Ja sitten toinen kysymys: onko selvitetty sen talousvaikutuksia, jos Metsähallituksen metsistä jatkuvaan kasvatukseen siirrettäisiin retkeilyalueet ja niiden välittömässä läheisyydessä olevat metsät ja lisäksi myös kaikkein vanhimmat metsät?

Sitten kolmas kysymys: Muistaakseni maa- ja metsätalousministeriön puheenvuorossa tuli esille sellainen, että paitsi metsä- myös hiilivarasto ja hiilinielu pienenevät, jos siirrytään jatkuvaan kasvatukseen. Tarkoittaako tämä nyt tämän varaston osalta pelkkää puustoa, vai onko siinä otettu mukaan myös maaperä? Ilmaston kannaltahan iso ongelma on se, että avohakkuun jälkeen tämä maan muokkaus johtaa aika suureen hiilen häviämiseen sieltä maaperästä. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. – Edustaja Myllykoski.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jari Myllykoski:

Kiitos, puheenjohtaja. – Jos korjuumenetelmät nyt muuttuisivat oleellisesti, niin mitä se tarkoittaisi kestävyyskriteerien kannalta, paljonko niin sanottua mottia kohden olisivat metsäkoneitten päästöt ja muut, paljonko meillä tavallaan lisääntyisi sitten polttoaineen kulutus, ja mitä se tarkoittaa? Ja sitten on paljon lukuja. Uskaltaako joku sanoa, mitä tämä tarkoittaisi kausivaihteluitten osalta, työllisyysnäkökulmasta, ja mikä se sosioekonominen merkitys kaiken kaikkiaan olisi, jos nyt niin sanotusti yhtäkkiä luovuttaisiin valtion mailla nykyisestä korjuumenetelmästä? Mikä sen kerrannaisvaikutus olisi työllisyyden ja tuottavuuden kannalta?

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Olen itselleni kuullut kerrottavan, että vähintään yksi saha menisi kiinni, jos hakkuut pienenisivät, kun siirryttäisiin jatkuvaan kasvatukseen, elikkä 1 000 000 – 2 000 000 kuutiota puuta jäisi saamatta. Jos sitten taas ajatellaan, että ei haluta niitä työpaikkoja ja rahavirtoja menettää, ja sama puusaanto yritettäisiin saada, niin onko näin, että kaksinkertaisen metsäpinta-alan pitäisi olla hakkuutöitten alla sitten, että se saataisiin? Kysyisin Metsähallitukselta vastausta tähän. Ja miten paljon se noin suunnilleen ihan hehtaareina sitten olisi? Kysyisin myös ympäristöministeriöstä arviota siitä, että jos tällainen kaksinkertainen pinta-ala olisi hakkuitten alla, niin miten se vaikuttaisi metsäluontoon, olisiko sillä positiivinen vai negatiivinen vaikutus. Ja vielä ympäristöministeriölle spesifi kysymys: katsotteko, kun ympäristöministeriössä olette varmasti asiantuntija, että avohakkuumenetelmillä tuhotaan suomalainen metsä? Ihan ”kyllä” tai ”ei” -vastaus.

Otetaan sieltä maa- ja metsätalousministeriöstä vastaus edustaja Hassin kysymykseen ja siitä lähdetään.

Metsäneuvos Marja Kokkonen, maa- ja metsätalousministeriö:

No niin, kiitos kysymyksistä. Varmaankin jos valiokunta siihen päätyy, että haluaa näitä tarkempia laskelmia tarkastella, niin silloin Metsähallitus on se oikea taho näitä tekemään ja esittelemään. Todella, niin kuin totesin, meillä oli näitä joitakin käytettävissä jo silloin, kun tehtiin omistajapoliittisia linjauksiakin. Silloin jo totesimme, että retkeilyalueilla jo tällä hetkellä on jatkuvapeitteinen kasvatus käytössä. Jos ja kun näistä hiilinielulaskelmista halutaan tarkempaa tietoa, niin varmaan kannattaa Luken asiantuntijoita hyödyntää. He olivat myös meillä käytettävissä silloin, kun omistajapoliittisia linjauksia tehtiin. Voidaan todeta, että puuston osalta jo kohtuullisesti alkaa olla tietoa vaikutuksista. Maaperälaskelmia on vähemmän, ja siellä on hyvin paljon epävarmuuksia, mutta ne ovat mukana siellä kaikkine epävarmuuksineen, elikkä sikäläkin kannattaa Lukea hyödyntää, he kertovat myös nämä epävarmuudet sitten näissä laskelmissa.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Seuraavaksi ympäristöministeriö, Maarit Loiskekoski.

Neuvotteleva virkamies Maarit Loiskekoski, ympäristöministeriö:

Kiitos. – Tuosta, että mitä tapahtuu, jos kaksinkertaistetaan pinta-ala: Se varmaan riippuu siitä, miten ne hakkuut nyt sitten tehdään. Ainahan, kun metsäluontoon mennään koskemaan, se on eri asia kuin jos se jätettäisiin luonnontilaan. Tokihan siellä jotakin tapahtuu, mutta jos siellä huolehditaan niistä monimuotoisuudelle tärkeistä rakennepiirteistä ja otetaan ne huomioon, niin kyllä se varmaan pystyttäisiin tekemään, mutta se sitten edellyttää tosiaan sitä, että kaikessa, mitä tehdään, otetaan huomioon monimuotoisuudelle tärkeät rakennepiirteet ja herkät alueet huomioidaan.

Tuo on paha kysymys, tuhoavatko avohakkuut suomalaiset metsät. No, jos kaikki hakattaisiin avoimeksi, niin aivan varmasti tuhoaisivat, mutta minä itse korostan sitä, että avohakkuu sopii tiettyihin tilanteisiin ja kun sitä käytetään siellä, mihin se sopii, niin ei se sinänsä varmaan tule suomalaista metsää totaalisesti tuhoamaan. Niin kuin tuossa kirjallisessa lausunnossani totesin, jokaiseen metsikköön tulisi valita sille kulloisellekin hetkelle sopivin kasvatusmenetelmä, eli en nyt sano, että avohakkuu totaalisesti tuhoaisi suomalaista metsää.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. – Vielä Metsähallituksesta Jussi Kumpula, olkaa hyvä.

Toimitusjohtaja Jussi Kumpula, Metsähallitus Metsätalous Oy:

Kiitoksia. – Ensinnä edustaja Hassi kysyi näistä turvepohjaisista maista, että jos siellä siirryttäisiin kokonaan tammöiseen jatkuvapeitteiseen metsänkäsittelyyn, niin onko sitä

laskettu. Me emme ole sitä kokonaan laskeneet. Tällä hetkellä turvepohjaisista maista tulee noin miljoonan kuution hakkuut, ja turvemaat ovat siinä mielessä vaativampi ja haasteellisempi kokonaisuus kivennäismaihin verrattuna, että ne ovat niin heterogeenisia ja on hyvin erilaisia suotyyppisiä olemassa. Minä tiedän, että monella korpityypillä tämä uudistuminen onnistuu aivan erinomaisen hyvin, jos taimen kasvua estävää turvekerrosta on olemassa, ja monesti siellä lähtötilanne on jo hyvä, ja näillä käytetään tätä jatkuvapeitteistä metsänkäsittelyä. Tällä hetkellä me tutkimme myös Luken kanssa yhdessä nimenomaan tällaisia eri menetelmiä turvemaiden osalta, missä sitä voidaan käyttää, että ylipäättään saataisiin se metsä uudistumaan.

Ehkä täältä toisesta äärilaidasta myös se, että jos on tällainen hankalasti uudistuva, puhutaan tällaisista suotyypeistä, joissa on tällaista isovarpuisuutta olemassa, jotka ovat varsin kuivia ja jonne ei oikeastaan synny uusia taimia kovinkaan helposti. Silloin varmasti tämä jatkuvapeitteinen metsänkäsittely ei ole vartenotettava vaihtoehto. Niitäkin on erityisen paljon kyllä olemassa. Mutta ei ole laskettu kokonaisuudessaan, paljonko se miljoonina vaikuttaa siihen, ilman muuta vähentävästi. Kyllä se merkittävä tekijä on.

Retkeilyalueista kerrottiinkin jo, että jo kaksi vuotta sitten, vuonna 2018, Metsähallitus päätti, että retkeilyalueilla käytetään vain jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn menetelmiä. Toki siellä ne vanhemmat alueet varmasti näkyvät, mutta tällainen on tilanne siellä. Yleensä myös muille näille lähialueille taikka vanhoihin metsiin, missä on muita maankäyttöpaineita, lähinnä matkailusta tai retkeilystä johtuvia, nimenomaan kohdistetaan turvemaiden ohella nykyään nämä jatkuvan kasvatuksen käsittelyn menetelmät, ja siellä ollaan valmiita tinkimään siitä puun tuotoksesta.

Päästöjen osalta puuston osalta tiedetään aika hyvin, mikä on hiilen sidonta ja mitä tapahtuu, kun puustot otetaan pois, mutta maaperän osalta meillä puuttuu luotettava tieto. Meillä on se Yasso-malli olemassa, siitä eri versioita vielä, mutta ne varmaan vaativat lisätutkimusta vielä lähivuosina.

Sitten edustaja Myllykoski kysyi, miten korjuu muuttuu, jos mennään jatkuvapeitteiseen metsänkäsittelyyn. Tässähän käy sillä tavalla, että jos käytetään vaikka avohakkuuta, niin konetuotos on erinomaisen hyvä. Sitten kun mennään joko kasvatushakkuuseen tai poimintahakkuuseen, missä joudutaan varomaan niitä jäljelle jääviä puustoja ja miettimään, missä siellä oikein ajetaan, ettei tule korjuuvaurioita, niin se tuotos tipahtaa. Se tipahtaa jatkuvapeitteisessä metsänkäsittelyssä ehkä keskimäärin semmoinen parikymmentä prosenttia verrattuna avohakkuuseen perustuvaan metsätalouteen. Meillä on tällä hetkellä taksat olemassa, ja ne kertovat kaikista parhaiten sen lopputilanteen. Se tarkoittaa myös sitä, että meidän täytyy saada parikymmentä prosenttia enemmän korjuukoneita ja -kuseja tekemään se vastaava työmäärä, jos aiotaan pitää hakkuumäärät entisellään. Se tarkoittaa myös sitä, että päästöt lisääntyvät suunnilleen samassa suhteessa kuin koneiden lukumäärä. Nyt en muista tarkkaa kulutusta, se taitaa olla jotain parin litran luokkaa kuutiota kohden, mitä hakkuukone kuluttaa, ja siitä voidaan päästä semmoiseen lukemaan, kun kerrotaan se

sillä parinkymmenen prosentin lisällä, että noin 12 miljoonaa litraa menee enemmän polttoainetta sen saman työn tekemiseen. Se on sellainen karkea arvio. Kausivaihtelu tulee ilman muuta lisääntymään, ja tällä hetkellä kausivaihtelu on jo merkittävä kustannustekijä monelle yrittäjälle, ja se on muistaakseni suuruusluokkaa 70 miljoonaa vuositasolla. Ja jos mennään siihen, että meillä kesäaikana vielä hakkuita vähennetään ja keskitetään niitä talveen, niin siinäkin käy sillä tavalla, että meillä nämä koneet seisovat kesäaikana, ja niistä kuitenkin pankki vaatii omansa. Se tarkoittaa myös korjuukulujen nousua sitä kautta hyvin paljon. Aiemmin oli keskusteluissa esillä, että kyllä nämä hakkuukoneiden kuljettajat pääsääntöisesti ovat ympäri vuoden töissä. Siellä on vakiyrittäjiä, ja heillä on vakituinen työvuoro. Jonkun verran siellä toki työvoima siirtyy paikasta toiseen, vaihtaa yrittäjältä toiselle, ne joilla ei ole vakinaista työtä.

Tässä ehkä taisi jo tulla vastaukset kaikkiin kysymyksiin.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – On ollut oikein hyvä kuuleminen, ja syy siihen, miksi noin suoraviivaisen kysymyksen kysyin tästä, tuhoavatko avohakkuumenetelmät suomalaisen metsän – ja sain siihen vastauksen, että eivät tuhoa – on se, että olemme saaneet satoja sähköposteja, joissa kerrotaan, että tämä aloite pitäisi viedä eteenpäin, koska avohakkuut tuhoavat suomalaisen metsän. Siinäkin mielessä voivat nyt kaikki kuuntelijat olla rauhallisin mielin, että se on ihan täällä virallisesti todettu, että näinkään ei tapahdu.

Mutta on erittäin tärkeää, että saimme keskusteluun tämän aloitteen, ja lupaan tälle monipuolisen käsittelyn, paljon asiantuntijoita. Syvennymme ja perehdymme ja kysymme Luonnonvarakeskuksesta lisää tutkimustietoa, ja myös jatkossa voimme tehdä metsissämme useita asioita yhtä aikaa: harjoittaa metsätaloutta, vahvistaa luontoarvoja, metsästää, kalastaa ja liikkua luonnossa sekä sitoa hiiltä. Metsähallitus vastaa osaltaan teollisuuden puuntarpeesta ja edistää työllisyyttä ja aluetaloutta metsäalan arvoketjussa. Tämä kaikki on huomioitu siinä omistajalinjauksessa, myös eräharrastukset ja luontomatkailu. Metsien moninainen käyttö on suomalaisille tyypillistä, ja olkaamme ylpeitä siitä. Metsä puhuttaa siksi jokaista suomalaista, ja kyllä niillä kauneusarvoillakin totta kai on merkitystä.

Päätän tämän asiantuntijakuulemisen tältä erää tähän, mutta valiokunta jatkaa asian käsittelyä.